

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inserate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENECE

Vprašanje naše moči in rasti

Že prvi slovenski génij, ki je Trubarjev jezik povzdignil v jezik omikanega, vsem drugim enakovrednega naroda, naš Francé Prešeren, je bil prešinjen ideala skupnosti jugoslovanskih rodov, med katere je kot bistven del te celote, kakor že vsi prvi slovanski misleci in politiki prepoveda brez izjeme, štel tudi Bolgare.

Če bi prvak našega kulturnega tvorstva živel v našem času, bi mu bilo tudi s političnega stališča po sebi umevna življenjska zahteva, da bolgarski narod spada tudi v politično zajednico južnih Slovanov. Kakor hitro je padla med jugoslovanske narode iskra misli, da je njihova osvoboditev od tujih gospodarjev samo pot do njihovega političnega zedinjenja v eno državo — in ti dve misli sta se že od začetka rodili skupaj — je vsem našim političnim duhovom in kulturnim delavcem, ki so v ta ideal usmerili svoje delo, bilo tudi jasno, da more tako zedinjenje biti zasnovano samo na popolni narodni, politični in kulturni enakopravnosti vsakega jugoslovanskega naroda. Zakaj celih tisoč let zgodovine, ki je potekala skoro v samih krvavih borbah, bodisi med južnimi Slovani samimi, bodisi s tujimi osvajačji, ko so bratje šestkrat služili sovražniku za slepo orodje, da je lažje podjarmil enega in drugega, je moralo izučiti Jugoslavoane, da je njihova medsebojna tekma, kateri jugoslovanski rod bo prevladal nad drugim, za vse skupaj skrajno pogubna. Za jugoslovanske narodne voditelje in kulturne tvorce je bila zato vedno dogma, da je rešitev in bodočnost Jugoslovancev edino v taki skupnosti, ki bo preprečevala politično hegemonijo bodisi enega bodisi drugega, ker zgrajena na priznanju in upoštevanju vsake jugoslovanske narodne enice z vsemi njenimi naravnimi osobinami. Zakaj jasno je, da v skupnosti, ki je osnovana na čustvu sorodnosti, trdne moralne vzajemnosti in nujne potrebe po močnem nacionalnem izrazu in edinstvu na zunanji, te osobine ne morejo biti ovire za nadaljnji razvoj in okrepitev te skupnosti, marveč so močne pozitivne sile iz svobodne volje potekajočega dograjevanja našega skupnega doma, življenja in ustvarjanja. Narobe pa more vsako stremiljenje, da bi drug drugega nadvladal, vplivati le negativno. Historia docet.

To je, pravimo, nam vsem bilo jasno in brez dvoma. Spominjamo se še, kako nam je davno pred vojno pokojni Janez Evangelist Krek na Svetem Joštu navdušeno razlagal, kako potrebna za mir v Evropi in za duhovni napredek vseh njenih narodov, posebno pa za politično in kulturno poslanstvo Slovanov — takrat smo namreč v to še trdno verovali — bi bilo, ako bi se osnovala jugoslovanska država, ki bi se od Drave razprostirala na jug in vzhod do Črnega in do Egejskega morja z iztoki in pristanišči, ki so danes v tujih, neslovanskih rokah... Če je ta veliki ideal, za kojega ustvaritev so bile in so danes še bolj dane tudi realne možnosti — če bi se našli ljudje velikega kova, ki bi se ne ustrašili začeti njegovo udejstvenje — v zadnjih letih nekoliko zbledel in če so mali epigoni cilj svojih velikih očetov znatno nižje postavili in ga izožili, potem je danes nujno klic časa, da ga zopet oživimo v vsem njegovem obsegu in da z njim prešinemo vso svojo dušo ter svoje narodno stremiljenje zopet k njemu odločno preusmerimo. Ako so besede, ki so v tem smislu padle ob priliki obiska bolgarskih gospodarstvenikov v Belgradu in Ljubljani, bile mišljene na obeh straneh iskreno in če niso bile samo plod, bodisi hipnega navdušenja, bodisi gospodarskih ali drugih računov — potem se smemo udati srečni misli, da se zavest bratske, na podlagi popolnega spoštovanja in priznanja enakopravnosti in enakovrednosti vsakega jugoslovanskega rodu zgrajene vzajemnosti zopet budi k polnemu razvitu in da so odstranjene vsaj v principu tiste ovire čustvenega ressentimenta, ki so do danes bile na poti dejanskemu zblizanju in končnemu zedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev z Bolgari ne samo v narodno kulturno sodelovanje in gospodarsko zvezo, ampak tudi v mogočno državopolitično zajednico.

Zakaj noben veliki politični cilj kot nujen predpogoj za močno državo, ki bi zavzemala na Balkanu prvenstveno stališče in vloga in ki bi mogla svoji volji dati izraza in jo realizirati brez tuje pomoči in, če treba, tudi proti njej, brez Bolgarov ni ustvarljiv. Popolna osamosvojitve južnih Slovanov, ki je v osvoboditvi od vsakega tujega vpliva in volje, tako da si bomo svoje politične cilje lahko postavljali po svojih nujnih vitalnih potrebah in narodnem stremiljenju v večjo bodočnost — brez takega stremljenja nima pravega življenja noben narod in nobena država — popolna osamosvojitve jugoslovanstva je mogoča šele, ko bodo pod eno streho vsi jugoslovanski rodovi, ko bomo Srbi, Slovenci in Hrvati ena politična skupnost z Bolgari in mogočen kulturni činitelj jugovzhodne Evrope na pragu Azije, ki ju vežejo morja, katera pomenijo in dajo gospodujoč položaj. Le tedaj bo globoko zasidrano v nas čustvo nepremagljivega hopenja in moči, ki je potrebno vsaki državi in ki je najboljše jamstvo za njeno uveljavitev v svetu in za rast njenih vitalnih sil in stremiljenj. To ni noben »fašizem«, to je realna zahteva vsakega življenja, ki noče biti samo životarjenje, ampak rast in razvoj vseh svojih pozitivnih, novo življenje in napredek ustvarjajočih zmognosti. Zveza z bolgarskim narodom je zanj in za nas šele polnost svobode in naravne rasti, ki more premagati vse ovire.

Ni naloga pisatelja publicista, da realizira take velike politične in kulturne cilje, da išče vseh raznih potov, ki vodijo do njih, da odstranja zapreke drugo za drugo — on te cilje zariše na daljnem obzorju, navdušuje zanje, budi in krepi narodova teženja za njimi. Podrobno delo na realni izvršitvi je naloga in dolžnost politikov, državnikov, diplomatov. Ima pa publicist še eno nalogo, da prepričuje in dokazuje, da nobena ovira ni in ne sme biti tako velika, da se ne bi preko nje mogel in moral

Prijateljski pakt med Italijo in Rusijo

Zanimiv komentar vatikanskega uradnega glasila „Osservatore Romano“ o globljih vzrokih sovjetske politike prijateljskih paktov

»Osservatore Romano« z dne 5. septembra piše ob priliki podpisa italijansko-ruske prijateljske pogodbe sledeče: Politika prijateljskih odnosov med Italijo in sovjetsko Rusijo, ki se je pričela 1924 z uradnim priznanjem komunističnega režima, je progresivno dovedla do »prijateljske nenapadne in nevtralne pogodbe med Italijo in sovjetsko Rusijo«, ki je bila te dni podpisana v Rimu.

Etape tega vedno tesnejšega prijateljstva med obema državama so znane. Leta 1924 je bila podpisana trgovinska in carinska pogodba; leta 1930 je med obema državama prišlo do sporazuma, v smislu katerega je italijanska država dala specialne kreditne garancije industrijalcem v svrhu trgovine s sovjetsko Rusijo; leta 1931 in v maju 1933 so bili dogovori spopolnjeni z novim carinskim sporazumom.

Danes pa prehajamo od sodelovanja na gospodarskem polju do politike prijateljstva, ki jo »Popolo d'Italia« včeraj avtoritativno komentira kot prijateljski pakt. »To prijateljstvo zadobiva tem večji pomen, kakor pravi »Popolo d'Italia«, ako pomislimo, da je to prva politična pogodba, ki jo je sovjetska Rusija sklenila s kako veliko zapadno velesilo in ki se brez pridržka naziva prijateljska pogodba. Do sedaj ima samo Turčija s sovjetsko vlado podobno prijateljsko pogodbo kakor Italija.«

Eden najvažnejših dogodkov letošnjega poletja je bil dvoma dejstvo, kako se je diktatorjem iz Moskve v zadnjih mesecih posrečilo, da so premagali politično osamljenost, v katero jih je ves kulturni svet obsodil radi njihovih naukov kakor tudi razdiralnih akcij, s katero zametajo nele naravne človeške pravice kakor tudi najbolj osnovne zahteve človeškega dostojanstva. Moskva se sedaj pripravlja, da diplomatično potem izravna in popravi očiten polom, ki ga je komunistična internacionalna doživela v svetu. Sedaj, ko je v zapadnem svetu doživel brodomom komunistični poskus, da bi zanele revolucije, za katero so se ruski emisariji po vseh evropskih centrih zelo trudili — skušajo diktatorji v Kremlju doseči isti cilj, toda pod krinko nosilec miru in prijateljstva.

Dejansko je vendarle znano, kaj se skriva pod diplomatično akcijo sovjetov. Prosluli »incidenti« na ruskem poslanstvu v Londonu so jasno pokazali, kako si pod diplomatičnim plaščem prizadeva Moskva, da uvaža v svet kar največ blaga z nedvoumno komunistično označbo. Strup boljše svizma in njegova razkrajalna politika, s katero podira versko, družinsko in družbeno življenje, in metode,

s katerimi to svoje razdiralno delo opravlja, to je tisto, kar se postavlja med krščanstvo in krščansko kulturo ter komunističnim barbarstvom. To so tako jasne antiteze, da bi se jim v današnjem času ne smelo odpirati vrat.

Diplomatična delavnost, ki jo je v zadnjih mesecih Moskva z uspehom razvila, odgovarja dobro premišljenim načrtom. V Londonu se je Litvinovu posrečilo, da je dobil pristanek vseh vzhodnoevropskih držav, ki so prav posebno zainteresirane na ruski zunanji politiki, da so pristale na njegovo definicijo napadalca. Posledica tega je bila, da niso samo obrobne ruske države, ki so gotovo najbolj zainteresirane na ruski politiki, ampak tudi baltske države in tudi še bolj oddaljene države kakor Francija sklenile s Moskvjo pogodbo o nenapadanju. V tej zvezi je zelo zgovoren obisk Herriota v Rusiji in ogromen polet franc. zračnega brodoma v Moskvjo.

Tem paktom, sporazumom in pogodbam se sedaj pridružuje italijansko-ruski pakt, ki spričo vseh drugih pogodb podčrtava posebno prijateljstvo in prirčne odnose med obema državama. Čeprav so italijansko-ruski gospodarski odnosi razmeroma majhni, če jih primerjamo s onimi Nemčije, Anglije in Francije (saj ruski eksport v Italijo znaša 11%, medtem ko v Nemčijo 47%), se vendar povdarja izredno prirčne odnose in prijateljstvo med obema državama.

Kaj namerava Rusija? „Rusija postaja iz dneva v dan zmerom bolj pojav, ki vznemirja“

Kaj namerava Rusija? To je eno najtežjih in najbolj tragičnih vprašanj našega časa. Ali ne bo Rusija sedaj, ko se je sporazumela s Evropo, katero vara s svojim pacifizmom, poskusila (s zavaranim hrbtom) odločilnega udara proti Vzhodu? Ali pa se bo kljub vsemu prizadevala v Evropi ustvariti oni prevratni internacionalizem, kateremu se Moskva nikdar ne odpove, tudi ne tedaj, ko nam pošilja svoje diplomate? Ali pa stremi morda za obema ciljema, upajoč, da ji bo uspeh na Vzhodu še isti hip dal svobodo akcije v Evropi, kjer je treba zaenkrat šele pripravljati poti? Kaj če ti dogovori o nenapadanju, ki jih sicer z veseljem po-

Kardinal Pacelli, državni tajnik sv. Stolice.

zdravljamo, pa naj prihajajo od katerekoli strani, morda ne olajšujejo jutrišnje vojne?

Ne smemo pozabiti, da bitna značilnost sedanjega ruskega režima ni samo iskanje metode za notranjo organizacijo komunistične države, ampak leži morda v prvi vrsti v tem, da izvede veliki načrt svetovne revolucije, v katere službo stavlja Kremelj vso pretnost svojih diplomatov.

Ta politika ne bo imela trenutnih uspehov, toda lahko se zgodi, da si bo nabrala plodov ob času žetve. Radi tega postaja Rusija iz dneva v dan zmerom bolj pojav, ki vznemirja.

Revolucija na Kubi

Baje so komunisti zasedli sladkorne tovarne

Havana, 7. sept. (a) Kakor poroča Associated Press, se širijo glasovi, da se pripravlja na Kubi protirevolucija. Ameriški državljani, ki so se na poziv svoje vlade zatekli na poslaništvo, so se med tem spet vrnili domov.

Havana, 7. sept. (a) Delavci so se pod vodstvom komunistov polastili nekaterih sladkornih tovarn na deželi. Upravniki in ravnatelji so pobegnili k angleškemu poslaniku. Enega ravnatelja pa so delavci zaprli.

Washington, 7. sept. (a) V tukajšnjih političnih krogih navajajo dva važna momenta, ki urejata stališče USA do Kube. Prvič, da je sedanja revolucija v glavnem naperjena proti Združenim državam, ker trdijo kubanski revolucionarji, da je bil Cespedes, ki ga je na predsedniško mesto postavil

Roosevelt, samo igrača v rokah ameriškega predsednika in ni ničesar storil, ne da bi se poprej z njim posvetoval; zato tudi ni bila možna nobena radikalna reforma na gospodarskem in finančnem polju. Kubanci bi se radi osvobodili izpod jarma ameriških bankirjev, v ta namen jim pa Cespedesova vlada ni ustrezala.

Drugič se pa Združene države boje, da ne bi njihovo nepopustljivo stališče do kubanske revolucije zbudilo sovražnosti še ostalih držav latinske Amerike in da ne bi zato prišlo do sklicanja konference med Argentino, Brazilijo, Čilom in Mehiko.

Osem torpednih rušilcev je dobilo ukaz, da se pridružijo ameriški brodomu v kubanskih vodah. Vseh ameriških bojnih ladij v teh vodah je zdaj 30.

V črnemorski pakt stopi tudi Bolgarija?

Atene, 7. septembra. m. Po vesteh iz Carigrada se bodo ob priliki Titulescujevega in Litvinovega obiska v Ankari ter ob priliki bivanja turškega ministrskega predsednika Izmet-paše v Sofiji, vodili podrobni razgovori za sklenitev črnemorskega pakta, o katerem se je do sedaj razpravljalo le v glavnih obrisih v Londonu ob priliki zasedanja svetovne gospodarske konference. O teh razgovorih bo obveščena tudi grška vlada, ker ima tudi ona precej interesov, ki so vezani na Črno morje. Sicer pravijo, da v Atenah do sedaj še ni nobenih znakov, da bi Grčija sodelovala pri sklepanju črnemorskega pakta. Grška vlada je izjavila, da se bo zaenkrat glede tega vprašanja držala še rezervirano in se bo odločila za eventualno sodelovanje šele po sklenitvi tega pakta, ko ji bo v vseh podrobnostih znana njegova vsebina. Po zadnjih vesteh iz Ankare bo črnemorski pakt, v kolikor se tiče definicije napadalca, vsebinsko sestavljen tako, da bo lahko vsaka država, ki ima interes in vpliv na Črno morje, lahko pristopila k temu

sporazumu. Po istih vesteh je sedaj premagana odklonitev tega sporazuma tudi od strani Bolgarije, ki do sedaj ni hotela niti slišati o klavzuli o definiciji napadalca, ki naj bi se vnesel v črnemorski sporazum. V Atenah pravijo, da je v tem vprašanju popolnoma zmagalo stališče Rusije in Romunije ter da bo sedaj Bolgarija skoraj gotovo vstopila v črnemorski pakt.

Prijateljski pakt med Evropo in Ameriko

London, 7. septembra b. »Exchange Telegraph« poroča iz Rige, da je sovjetski komisar za zunanje posle Litvinov izjavil v Moskvi bivšemu francoskemu ministrskemu predsedniku Herriotu, da je Rusija pripravljena pristopiti k paktu o nenapadanju med Evropo in Ameriko, če ameriška vlada de iure prizna sovjetsko Rusijo.

Herriot - polkovnik rdeče sovjetske vojske

Paris, 7. septembra tg. Listi objavljajo poročilo iz Moskve, da je sinoči sovjetski komisar za narodno obrambo Vorosilov izročil bivšemu predsedniku francoske vlade Edouardu Herriotu uniformo in znake polkovnika rdeče sovjetske armade kot znak velikega spoštovanja, ki ga sovjetska Rusija goji do svojega prijatelja Herriota. Herriot se je za izkazano mu čast zahvalil v ganljivih besedah in izjavil, da ga je to odlikovanje globoko ganilo in da se bo odslej le še bolj trudil, da utrdi prijateljstvo med francoskim in ruskim narodom. On bo gojil to prijateljstvo prepričan, da bo s tem delal za mir in za zmago demokracije. »Journal de Debats« pristavlja k temu, da sovjetska vlada imenovano odlikovanje podeluje samo izrazitim inozemskim komunistom in da sta v Franciji samo Cachin in Doriot, ki sta postala kaplarja sovjetske armade.

Moskva, 7. septembra m. V čast obiska bivšega predsednika francoske vlade Herriota, ki se trenutno še mudi v Moskvi, je napisal v »Izvestja« Karl Radek daljši pozdravni članek, v katerem na vso moč poveljuje Herriota in njegovo delovanje v socialistični stranki in ga pozdravlja kot najzrelejšega politika zapadne Evrope.

Zaščitni zapori tudi v - Avstriji

Dunaj, 7. septembra b. Današnji listi poročajo, da namerava avstrijska vlada po nemškem vzoru vpeljati takozvane »preventivne aretacije«. V pravosodnem ministertvu se že izdeluje naredba, ki daje policijskim oblastem pravico, da zapro v 48 urah vse one osebe, o katerih ve, ali misli, da bodo storili kaka kazniva dejanja. Te osebe se smejo zapreti v interesu javnega miru in reda še preje, predno so storili kazniva dejanja. Ta ukrep se je izkazal kot potreben posebno zaradi katoliškega kongresa na Dunaju. Policija je mnenja, da se ji bo s temi novimi ukrepi posrečilo preprečiti neredne od strani narodnih socialistov. Vlada je zaplenila popoldansko številko »Daily Maila« radi članka proti Avstriji.

Novi nemški poslanihi

Berlin, 7. sept. (a) S Hindenburgovim odlokom je imenovan von Dirksen, dosegljivi nemški poslanik v Moskvi, za poslanika v Tokiju, Napolny pa za poslanika v Moskvi. Dosedanji nemški generalni konzul v Sangaju von Collenberg je imenovan za nemškega poslanika v Mehiki.

Zagabška vremenska napoved: Situacija: Anticiklon pokriva večji del centralnega kontinenta od skrajnega severa do juga Evrope. Nad vzhodno Evropo je ciklon, enako pa se formira minimum tudi nad severnim delom kontinenta. Nad Španijo je manjši barometriški pritisk, ki bo prihodnje dni, če se bo povečal, znatno vplival.

Obisk velesejma vsakomur omogočen

Danes tekmovanje harmonikarjev

Danes vstopnina Din 5—

ustvariti tak veliki nacionalni cilj. Največja ovira po našem mnenju, kar se tiče političnega zedinjenja Jugoslovancev, ki ga ravno naš čas kategorično kliče, pa je v napačni politični miselnosti, ki si ne more nobenega edinstva

predstavljati brez izničenja naravne raznolikosti sestavnih delov take celote. To zmotno miselnost je treba korigirati — in edinstvo vseh južnih Slovanov bo še v doglednem času lahko postalo realno dejstvo.

Lord Grey of Fallodon

(Ob njegovi smrti)

London, 7. septembra (a). Lord Grey je umrl davi ob 6.05 na svojem posestvu Fallodon na Northumberlandskem. Lord Grey je bil, kakor znano, dolga leta zunanji minister Velike Britanije.

Dr. San Giuliano, Sonnino, Clemenceau, Viviani, Lord Asquith, von Bettmann-Holweg, Wilson, Sazonov, Izvolzky, Pašić, Bratianu, zaporedoma so odšli vsi v večnost in od velikih mož, ki so v zgodovini slovešstva prevzeli največjo odgovornost, kar jih je komu naložila božja previdnost, odgovornost za krvoprelitje svetovne vojne, jih je ostalo samo še par in eden med njimi je bil lord Grey, ki je pa sedaj tudi odšel za njimi.

Lord Grey, ali kot se je takrat imenoval, Sir Edward Grey, zunanji minister britskega imperija v tragičnem letu 1914, pa je brez vsakega dvoma sicer ne največji državnik pa pa oni, ki je združeval v svojih rokah največjo moč in ki mu je bilo dano, da bi bil žaloigro svetovne vojne preprečil, če bi bil to hotel, oziroma, če bi bil zmogel izbrati neizmerno orožarno moralnih sredstev, s katerimi je takrat razpolagala Velika Britanija. Njegovo ime je svoje dni bežalo kot zla novica po vsem svetu in ni ga menda človeka iz vojne generacije, ki bi se ga ne spominjal in tudi njemu ne pripisoval soodgovornosti za vse, kar je sledilo. V tem laži leži slava tega čudnega Angleža, ki se kot državnik nikdar ni preostil in ki je morda najmanj znani zunanji minister Velike Britanije v moderni zgodovini, da ne samo ni bil razborito aktiven kot so bili njegovi sodobniki, ampak da ni bil niti zadosti trden in močan, da bi bil zavrtel krmilo, ko je ostalo samo v njegovih rokah.

Lord Grey je bil učen gospod, bistroumen in jasev, poleg tega vzoren tip gospoda, kot ga najdemo samo v Angliji. Njegova umska in moralna uravnovešenost se zrcali v vseh njegovih redkih, skrajno redkih govorih, ki so bili jasni, pregledni, skrbno urejeni in predanašani brez lišpa in brez strasti, brez poletov. Od kod neki torej je prišla njegova popularnost, ki ga je dvignila na eno najvišjih mest britskega imperija? Njegova moč je ležala v njegovi tajinstveni molčnosti. Grey je rad molčal, domala vedno molčal. Njegov obraz je slika njegove molčeče duše. Pono potegnjene črte, strogo zaprta, stisnjena usta s tankimi ustnicami, lica kot bi jih izklesal iz skale, čelo brez črt, brez vse obraz pa hlad, kot da bi prihajal od mrazlega kovanege jekla, za to je kleno masko in za tem molčečim obrazom je takratni predvojni angleški rod slutil tajinstveno energijo, ki se skriva, dokler ni potreba, a ki se pojavi v vsaj svoji neuklonljivi sili, kadar bodo dogodki zahtevali nastopov brez usmiljenja in trdnosti brez vsake miline. Moč Greyeva je bila v njegovem molku in v njegovi brezčutni maski. Poleg tega se je znal Grey odmakati vsakemu političnemu šundru; ogibal se je vsakega velikega javnega nastopa, še bolj pa se je pognil v neprodirljivo rezervo, kadar bi bilo treba sprejeti govorniško debato s kakšnim brbljajočim evropskim državnikom. Grey se ni nikdar meril z velikimi gladljatorji besede, ki jih je med državniki Evropa štela mnogo med svetovno vojno, in v celi njegovi karieri ne bomo našli niti enega primera, da bi se bil Grey spuščal v kakšne govorniške dvoboje, niti doma niti s tujino.

Celo, kadar je kot vodja liberalne stranke moral voditi težavna pogajanja, se ni izpostavljaval, ampak je pošiljal Asquitha in lorda Haldane v streske jarke, sam pa je ostal zavrt v megli, ne da bi mu bilo kdaj treba javno prevzeti kakšne neprijetne odgovornosti. Ljudje so to obnašanje občudovali in rekli, da se hrani za težje trenutke, da se noče izpostavljati v malih zadevah, kar hoče biti silen, kadar nastopijo težje naloge. Lord Grey se je vse svoje življenje skrbno ogibal bojnega polja in si tudi nikdar ni naprtil odgovornosti, ki jo nosijo boritelji, ki stojijo v prvih vrstah.

Toda prišlo je leto 1914. Črni oblaki, polni groma in bliska so se zbirali nad Evropo. Prvi sunki viharja so pretresali države in oddaljeno gromenje je oznanjalo strahovito neurje. Prišel je čas, da molčeči, tajinstveni, neomadeževani Sir Edward Grey porine na cesto svetovnih dogodkov svoje energije, da ustavi koleša usode, ki so vlekle evropske narode v katastrofo. Prišel je oni veliki trenutek, zaradi katerega so Angleži in inozemstvo občudovali tajinstveno rezervo britanskega zunanjega ministra, v veri, da bo z isto brezčevno in je kleno mrzlo gesto zajezil val sovražstva, predno preplavi s krvjo in s solzami evropske narode.

In tukaj je lord Grey odpovedal, odpovedal popolnoma in nobena okoliščina mu te slabosti ne bo mogla odpustiti. Grey se je v teh strašnih urah, ki jim je sledil izbruh svetovne vojne, obnašal kot slaboten krmar, ki se mu je roka tresla, mesto da bi bila trdno prijeta za krmilo zgodovine, ki ni bil zadosti močan, da bi bil stisnil zavore in vodil ladjo z odločno voljo, mesto da jo je prepustil strahoviti igri razburkanih valov.

Za tisto tajinstveno molččnostjo, za tisto mrzlo rezervo, za tisto skrbjo, ogibali se vsakega odprtega boja in vsake odgovornosti, torej ni ležala železna volja in neupogljiva sila, ampak — slabost in neodločnost.

Vsa njegova politična modrost je torej obstajala v tem, da je pridno čakal, kako se bo izjavilo javno mnenje in se še le nato odločil za smernico, ki jo je potem zasledoval. Bil je mož, ki je strahopetno stal za masami ljudstva in iz za kulis poslušal valovanje javnega mnenja, da se je potem upal ubrati pot, o kateri je prisluškoval, da je ljudstvu najbolj ugajala. Mesto, da bi stopil kot delajo veliki mož, na čelo ljudstva in sam dal ljudstvu in javnemu mnenju trdno smer, mesto da bi sam ustvarjal in poveljujočim glasom takšno javno mnenje, ki ga rabi za dosego svojih ciljev.

Sir Edward Grey je imel takrat le malo časa, a imel ga je zadosti, da bi bil opozoril Nemčijo, ki je igralka z orožjem, da Velika Britanija tega ne bo gledala mirno in da bodo nemške armade, če bodo prestopile belgijsko mejo, zadele na čete britanskega kralja. Grey je čakal, kaj bo reklo javno mnenje. Nemški cesar Viljem je pravilno smatral takšno oklevanje v usodepolni uri za slabost, njegov generalni štab pa za tiho odobritev nemških načrtov. Ultimatum je bil poslan. Grey je že vedno okleval, von Moltke pa je stal na belgijski meji. Še je bil čas, par ur samo, a Grey se ni mogel odločiti. In zagrmeli so topovi...

Sir Hugh Bell, temperamentni tovariš Greya v predvojnem kabinetu, se je enkrat izrazil o njem kot ravnatelju severoangleške železnice, takole: »Grey je dober, ker nikdar nič ne riskira, a baš zaradi tega je zelo, zelo slab v gotovih prilikah.« Ta pritika o Greyu — industriju — izvrstno označuje tudi kot politika. Nikdar riskirati. Niti, kadar ladja mirno teče, niti kadar jo premetavajo valovi. Toda iz takšnega materiala niso narejeni veliki državniki.

Kot je Sir Edward Grey popolnoma odpovedal v začetku svetovne vojne in je moral do svoje smrti nositi seboj blazno prikazen potokov krvi in solza, ki jih je s svojo slabostjo odprl, tako je v svetovni vojni iz istih razlogov odpovedal glede Turčije in Bolgarije, da sta ušli med zaveznike Nemčije. Anglija je imela sto sredstev, da bi bila obe državi pridobila zase, Grey si ni upal uporabiti nobenega. Vojna se je v tem podaljšala za dve, tri leta in zopet so šle nove sence žrtve oblegat nemirne noči tega angleškega državnika, ki je bil slab, ko bi bil moral biti močan.

O lordu Greyu pravijo, da sploh nikdar ni potoval izven Anglije. Ali je sedel v svojem ministru kot neka nerazrešljiva uganka, ali je opazoval zimzelen na svojem gradiču Fallodon v Northumberlandu ali pa je lovil ribe v samotnih potokih Hampshire. Na konferenca, ki jih danes kar mrgoli, ni hotel iti nikdar, kvečjemu, če se je sklicala v Londonu, pa še takrat mu ni bilo prav. Uganka, za katero se skriva — slabost, rezerviranost, za katero se skriva — strah.

Ko je odstopil kot zunanji minister, je izginil iz političnega življenja. Njegova krivda na žaloigri svetovne vojne je manjša kot pa je krivda onih, ki so ga držali na odločujočem mestu.

Razkol francoskih socialistov

Pariz, 7. sept. (a). Končni razkol v socialistični stranki Sfiro je neizbežen. Med večino stranke in njenim parlamentarnim zastopstvom ni več soglasja. Zato je upravni odbor stranke sklenil sklicati kongres stranke na dan 5. novembra. Na kongresu bodo stavljeni predlogi proti socialističnim parlamentarcem zaradi nediscipline. Zmerni socialist Hauck je bil proti temu, češ da bo večina s tem odgovorna za razkol stranke. Tudi naj v stranki vlada svoboda mišljenja. Voditelj stranke Paul Faure in Ziromski sta izjavila, da ni mogoče več prenašati kritike »nesocialistov« v lastni stranki.

Roosevelt proti Fordu

New York, 7. sept. b. Spor med avtomobilskim kraljem Fordom in ameriško vlado se je poostil. General Johnson, ki vodi akcijo za pobijanje brezposelnosti, je poslal neke vrste ultimatum Henryju Fordu. Rok tega ultimata je potekel že v sredo, vendar ga je general Johnson v zadnjem trenutku podaljšal še za 24 ur. Veliko Fordovo tovarno v New-Yerseyu je zasedlo vojaštvo na zahtevo Forda, ker je ravnateljstvo podjetja dobivalo grožnja pisma, v katerih se napovedujejo atentati v primeru, če Ford takoj ne pristane na avtomobilski pravilnik, ki ga je izdelala vlada.

Polet v stratosfero

Moskva, 7. sept. m. Sovjetska vlada pripravlja velik polet v stratosfero. Vse priprave za polet je vodil univ. prof. Prokofev, ki je izjavil, da je pripravil ta polet po nalogu načelnika vojnega letalstva Aleksinsina. Balon je izdelan v Rusiji iz ruskega materiala. Kabina je izdelana iz aluminija ter je opremljena z vsemi najmodernejšimi instrumenti za znanstveno raziskovanje stratosfere. S tem poletom nameravajo Rusi doseči višino 20.000 metrov in upajo, da se jim bo to radi velike dovršenosti balona tudi posrečilo. Start se je izvršil danes v Moskvi.

Klobasarji izdelujejo - milo

Belgrad, 7. septembra. (a) Po vesteh, ki jih je dobil davčni oddelek finančnega ministristva, se zadnje čase bavijo z izdelovanjem mila in z njegovo prodajo razen tovarn mila, ki plačajo na svojo produkcijo skupni davek, tudi nekateri mesarji, klobasarji in druge osebe, ki te obrti niso prijavile davčnim upravam ter dejansko na ta promet ne plačajo skupnega davka. Zato davčni oddelek opozarja preko finančnih direktij davčne uprave, da vodijo to v evidenci, da se bo na vse promet s produkcijo in prodajo mila s strani neupravičenih proizvajalcev pobral in izterjal skupni davek.

Važno za občinske volitve

Belgrad, 7. septembra. (a) Davčni oddelek finančnega ministristva je izdal pojasnilo o kolikavni pritožbi proti izvolitvam občinskih funkcionarjev. Po tem pojasnilu je treba pritožbo proti izvolitvi občinskih funkcionarjev kolikavati po tar. št. 536 takšne tarife, ki znaša 100 Din. Z vsemi pritožbami, ki bodo zadostno kolikovane, bodo upravi sodišča ravnala po čl. 231 takšnega in pristojbinskega pravilnika, če pritožbe ne bi bile zadostno kolikovane ali pa sploh ne, bodo vrnjene oblastvom, v katerih delokrogu pritožitelji živi, da doplača takso. Dokler se taksa ne položi, pritožba ne pride v poštev.

Hmelj

Celje, 7. septembra.

Položaj v hmeljski kupitji je nespremenjen. Pri mirnem povpraševanju in pičlem zanimanju notira letošnji pridelek nespremenjeno 80 do 90 Din za kg, le slabše blago se dobi izjemoma tudi cenejše.

Zatec, 7. septembra.

Prodaja letošnjega pridelka pri rezerviranosti producentov počasi napreduje. Cene se gibljejo med 100 in 114 Din za kg, le izjemoma doseže kaka manjša partija slabjšega hmelja tudi samo 96 Din za kg.

Iz Nemčije poročajo, da pridelek glede množine zelo razočaral in ne bo dosegel cenitve. Cene se gibljejo okoli 110 Din za kg.

K občinskim volitvam

Volivni imeniki

Pri volitvi smejo glasovati samo oni, ki so vpisani v volivni imenik.

Volivni imeniki, po katerih se vršijo občinske volitve, so stalni. V stalne volivne imenike vpiše župan vse moške državljane, ki so dovršili 21. leto starosti in ki so najmanj šest mesecev nastanjeni v občini. Izjema so državni in javni samoupravni (banovinski, občinski) uslužbenci, ki se morajo vpisati v volivne imenike one občine, v kateri imajo svoj službeni sedež.

Začasno ne smejo voliti: 1. oni, ki so obsojeni na robijo ali zapor, daljši od leta dni, dokler se ne vrnejo v pravice; 2. oni, ki so obsojeni na izgubo častnih pravic, za čas, dokler traja ta kazen; 3. oni, ki so v konkurzu; 4. oni, ki so pod skrbstvom in 5. oni, ki so z razsodbami izgubili volivno pravico zaradi volivnih kaznivih dejanj.

Tisti, katere zadene eden ali drugi navedenih slučajev, se torej ne morejo vpisati v volivni imenik, dokler traja v teh primerih navedeno stanje, dokler so v konkurzu, pod skrbstvom itd. Ludi če so že vpisani v volivnem imeniku, izgube za ta čas volivno pravico.

Volivni imeniki so stalno razgrnjeni pri županstvu in pri okrajnem sodišču. Vsakdo ima pravico, volivni imenik pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti ter bodisi zase, bodisi za drugega zahtevati njegov popravek. Če kdo, ki biva najmanj šest mesecev v občini, je naš državljan in je star 21 let ter ni začasno izgubil volivne pravice, ni v volivnem imeniku, sme sam ali pa kdo drugi zahtevati, da se ga v volivni imenik vpiše. Nasprotno sme vsakdo zahtevati, da se iz volivnega imenika črtajo oni, ki nimajo volivne pravice (ki niso še 6 mesecev v občini, ki niso naši državljani in ki se niso izpolnili 21 let ali ki so začasno izgubili volivno pravico (obsodba, konkurz, skrbstvo).

Popravek volivnega imenika (reklamacija) se lahko zahteva vsak čas pri županstvu ali pri sodišču. Pri županstvu se zahteva popravek lahko ustmeno ali s pismeno vlogo, pri sodišču pa samo pismeno (brez takse).

Najsi se zahteva popravek volivnega imenika pismeno ali ustmeno, je treba predložiti županstvu ali sodišču pravnomočne listine kakor rojstni list, spričevalo, delavsko knjižico, domovinski list ali

kaj podobnega. Vse te listine, ki so potrebne za popravilo volivnega imenika, morajo dati oblastva v 24 urah in sicer brez takse.

Če se pri županstvu ustmeno zahteva popravek, mora županstvo zahtevu vpisati v zapisnik in dati na zahtevo o tem potrdilo. Zahtevo popravka vol. imenika mora županstvo rešiti v 5 dneh. Če v petih dneh ni rešitve, se smatra, da županstvo reklamaciji ni ugodilo in v tem slučaju se je tekom 3 dni pritožiti na okrajno sodišče in sicer se pritoži lahko oni, ki je popravek zahteval, kakor tudi oni, ki se ga popravek tiče. Ko bodo razpisane obč. volitve, bo v razpisu tudi določen dan, do katerega se smejo zahtevati popravki volivnega imenika. Ker so volivni imeniki stalno razgrnjeni, ima vsakdo že sedaj pravico pregledati vol. imenike in zahtevati, da se upravičenci vpišejo in neupravičenci črtajo iz imenika.

Vloga na županstvo ali sodišče je kratka: »Podpisani zahtevam, da se me vpiše v volivni imenik občine... Sem jugoslov. državljan, star 21 let in bivam že nad 6 mesecev v občini. V dokaz predlagam rojstni list, domovinski list, delavsko knjižico, spričevalo...«

Prosimo, da se mi izda potrdilo o vloženih reklamacijah in me o rešitvi obvesti.

Ali »Podpisani zahtevam, da se N. N., vpisan v volivni imenik občine... pod št. ... izbrise iz volivnega imenika, ker nima volivne pravice (jo je začasno izgubil, je umrl, ni še 21 let star, še ne biva 6 mesecev v občini itd.). Potrdilo o rešitvi in obvestilo!

Kakor rečeno, ima vsakdo pravico vložiti reklamacije za sebe ali za drugega in to vsak čas in brez takse. Ker bodo, kakor vse kaže, volitve v najbližji bodočnosti, bodo oni, ki hočejo v občinskem gospodarstvu sodelovati, takoj pregledali in prepisali volivne imenike in zahtevali popravek volivnih imenikov bodisi zase, bodisi za drugega.

Zakon o volivnih imenikih (službeni list od 12. sept. 1931) določa strogo kazni za tistega, ki bi ne hotel vpisati v vol. imenik upravičenih volivcev ali izbrisati onih, ki so izgubili volivno pravico. Posle, ki se nanašajo na popravke vol. imenikov, opravlja župan z dvema občinskima odbornikoma.

Mariborska občinska politika

(Izredna seja mestnega občinskega sveta)

Maribor, 7. septembra.

Vedno bolj se je čutilo v Mariboru, da stanovanjske krize ne bo konca in da je zlasti v Mariboru potrebna gradnja zaslih stanovanj. Mnenja so bila sicer glede načina izpeljave tega načrta različna, toda v splošnem je bila enotnost v prepričanju, da je treba še pred nastopom letošnje zime najti izhod v gradnji zaslih stanovanj. Radi tega se je za nocoj sklicala izredna seja občinskega sveta.

Najprej je poročal mestni načelnik dr. Lipold, nakar je referent finančnega oddelka občinski svetnik Sabothy utemeljeval v širši izvajani potrebo zgraditve zaslih stanovanj s posebnim ozirom na tozadevni osnutek, ki so ga mestni občini predložila mariborska stavbna podjetja. Omenjeni osnutek, o katerem smo te dni obširno poročali, se spremeni v toliko, da se v Metelkovi ulici v Magdalenskem predmestju postavi toliko zaslih stanovanjskih hišic, v katerih bo 32 zaslih stanovanj.

Kraljeva zahvala

Belgrad, 7. sept. Nj. Vel. kralj je dobil za proslavo desetletnice rojstva Nj. Vis. prestolonaslednika Petra čestitke iz vse države in iz inozemstva, v katerih se izražajo rodoljubna čustva zvestobe in ljubezni prebivalstva do Nj. Vel. kralja, Nj. kr. Vis. prestolonaslednika in kraljevskega doma. Po najvišjem nalogu je pisarni Nj. Vel. kralja čast zahvaliti se posameznikom in ustanovam za poslane čestitke. (Iz pisarne Nj. Vel. kralja.)

Obisk poljskih poslancev

Varšava, 6. sept. (a) Pat poročja: 9. t. m. odputuje v Jugoslavijo, da vrne obisk, ki so ga jugoslovanski parlamentarci napravili Poljski meseca junija t. l. skupina poljskih parlamentarcev, ki jih je povabilo jugoslovansko narodno predstavništvo. Predsednik sejma, Svitalski, se pripelje v Belgrad iz inozemstva, kjer se zdaj mudi. V tej skupini poljskih parlamentarcev bodo med drugimi tudi predsednik poljsko-jugoslovanske parlamentarne skupine in bivši podpredsednik sejma prof. Makovski, podpredsednik sejma Polakijevič, podpredsednik senata Bogutski, predsednik lige poljsko-jugoslovanskega društva in narodni poslanec Diboski, podpredsednik lige in poslanec Valski, poslanci Czvid, ga. Volska, Hoiniski, Dje-duseicki, Dabulevič, Fichna, Chuten, pl. Plecinski, Polcinski, Lipinski, Rubel, Baranski, Perzinski, Janta, Bogovič, Roman in Vankovič, ter poslanca šleskega delnega zbora Kapucinski, Viczak ter državna svetnika Zagorovski in Mol. Poljske parlamentarne bo vodil bivši podpredsednik sejma in predsednik poljsko-jugoslovanske parlamentarne skupine Rakovski.

Kongres zveze mest

Belgrad, 7. sept. m. Kakor znano, bo ob koncu tega meseca v Belgradu kongres Zveze mest kraljevine Jugoslavije, katerega se bodo udeležili zastopniki preko 70 mestnih občin. Na kongresu se bodo poleg tisto notranjih zadev pretresala vsa pereča komunalna vprašanja, predvsem pa se bo pretresal novi zakon o mestnih občinah in zakon o komunalnih financah.

Izvoz svinj za Avstrijo

Belgrad, 7. sept. (a) Strokovni odbor urada za nadzorstvo nad izvozom živine in živinskih predelav je razdelil kontingente goveda in svinj za teden od 10. do 14. septembra 1933 tako-le:

Za Dunaj-Sant Marx: debelih svinj 2000, mesnatih svinj 404, volov 100, zaklanih telic 384, mesa mesnatih svinj 25.800, mesa pitanih svinj 13.500 in drobno 2500 kg.

Za Dunajsko novo mesto: debelih svinj 390 glav.

Za Gradec: debelih svinj 200 glav. Cene dne 5. t. m. na trgu: 1. mesnate svinje 1.40 do 1.44 kmečke svinje iz Jugoslavije 1.40 do 1.50 do 1.52, svinje iz predvojnne Srbije 1.38 do 1.45 šilinga.

Izvozniki, zadrage in predelovalci se opozarjajo, da posebno pazijo na kakovost rogatke živine in debelih svinj, ki jih pošljejo na dunajski trg. Govedo za ta trg ne sme biti pod 600 kg, svinje pa ne pod 135 kg.

K amoru Slovence v Nišu

Niš, 7. sept. m. Vse prebivalstvo je še vedno pod vtisom grozovitega zločina, ki je bil izvršen nad 16letno služkinjo Agato Filež iz Cirkovljan. Medijurnje, in ne iz Cerkelj, kakor smo pomotoma včeraj poročali, in nad Ljubinko Krstič, Niški po-licijski se je po kratkem času iskanja posrečilo prijeti gnusnega zločinca v osebi železniškega strojovodje Bogdana Vidanoviča, ki je po krajšem obotavljanju priznal svoj zločin. Mlado služkinjo je zaklal radi tega, ker se mu ni hotela udati. Policijska je prepričana, da je umoril tudi Ljubinko Krstič, čeprav to odločno zanika.

Belgrajske vesti

Belgrad, 7. sept. m. Tukanjski športni klub Edinstvo si je zgradil novo igrišče, ki je bil izvršen nad 16letno služkinjo Agato Filež iz Cirkovljan. Medijurnje, in ne iz Cerkelj, kakor smo pomotoma včeraj poročali, in nad Ljubinko Krstič, Niški po-licijski se je po kratkem času iskanja posrečilo prijeti gnusnega zločinca v osebi železniškega strojovodje Bogdana Vidanoviča, ki je po krajšem obotavljanju priznal svoj zločin. Mlado služkinjo je zaklal radi tega, ker se mu ni hotela udati. Policijska je prepričana, da je umoril tudi Ljubinko Krstič, čeprav to odločno zanika.

Belgrad, 7. sept. m. Od 11. do 13. sept. bo v Belgradu balkanski medicinski teden, ki ga bo otvoril predsednik Unije balkanskih zdravnikov dr. Živko Marković. Na programu je tudi predavanje o zdravstvenem stanju otrok na Balkanu, ki ga bo imel dr. Matija Ambrožič, in predavanje dr. Bojana Pirca o higijeni na vasi.

Belgrad, 7. septembra. m. Po podatkih, ki jih ima na razpolago odbor za prvo higiensko razstavo v Belgradu, je do sedaj obiskalo to razstavo in zabavni prostor nad 100.000 ljudi.

Belgrad, 7. sept. Danes ob 11 do 13 se je vršila seja ministrskega sveta pod predsedništvom predsednika vlade dr. Milana Srđića.

Osebnosti vesti

Belgrad, 7. sept. (a) Dr. Mirko Kranjc in dr. Anton Stuhec, sodnika apelacijskega sodišča v Ljubljani, sta pomaknjena iz druge stopnje tretje skupine v prvo stopnjo tretje skupine. Za računovodjo 6. skupine je imenovan pri apelacijskem sodišču v Ljubljani Vladimir Dekleva, rač. inspektor iste skupine pri dravski finančni direkciji v Ljubljani.

Dolžnostni člani in poročevalci za narodno gospodarstvo v komasacijskem poverjenstvu druge stopnje v Zagrebu je razrešen g. Ivan Mahin, upokojeni banški svetnik v Zagrebu.

Iz 7. v 6. pol. skupino so napredovali sledeči učitelji in učiteljice: Rozalija Musič, Šmihel; Gustav Pečnik, Bizelsko; Elizabeta Petriček, Zalec; Antonija Rupnik, Sv. Ema; Otilija Rudman, Osjek; Marija Bregant, Dramlje; Marija Sorli, Maribor; Ada Hesi, Ptuj; Hermina Gradišnik, Celje; Darinka Fuček, Vinica; Angela Hafner, Sv. Lenart; Franc Fridl, Št. Jerne; Helena Fridl, Št. Jerne; Karolina Križaj, Dobropolje; Vilma Kladnik, Sevnica in Ivanka Kordan, Goranji Logatec.

V tretjo pol. skupino sta napredovala dr. Fran Vontčina, načelnik oddelka pri banski upravi v Ljubljani in dr. Milorad Vlakalini, inspektor notranjega ministristva.

K 25letnici septembskih dogodkov v Ptuj

Tepen, okraden, zasmehovan in po krivici zaprt

Iz spominov
gosp. Janže Brenčiča

Izmed žrtev, ki so na lastni koži občutile težko pest nemškega nasilja in nemškutarskega divjanja v Ptuj ob septembskih dogodkih pred 25 leti, je na prvem mestu gotovo Janža Brenčič. Ni bil kak narodni voditelj in gromovnik, ki bi se bil udeleževal proti Nemcem, bil pa je in je zvest sin svojega naroda, zvezan s srcem in svojim delom z rodno grudo, od katere se živi kot slovenski kmet, in je moral samo zato pretrpeti mnogo zla, ker se je drznil iti na skupščino Ciril-Methodove družbe s slovenskim znakom skozi nemškutarski Ptuj.

V Zabajaku tik pod Kicarjem, tri četrt ure vzvodno od Ptuja, kjer se začenja že dvigati ljubko gričevje Slovenskih gor, stoji njegov dom. Tipična prijazna kmečka hiša z gostilno, kjer ti postrežejo s haložanom domačega pridelka, ob nedeljah in praznikih pa z domačimi gibanicami, nas je sprejela, ko smo šli k njemu, da nam pove svoje doživljanje pred 25 leti. V svoji skromnosti se je spočetka branil, da bi njegovo ime »vlekli v častnike«, češ, da ni njegova zasluga, kar je moral pretrpeti v septembru 1908. Šele na prigovarjanje prijatelja Konstantina, ki mu je zvesto sekundiral prijatelj fotograf iz Maribora, se je vdal in začel pripovedovati:

»Tedad v septembra 1908 sem imel pet in tri-deset let. Pa je prišel k nam naš domači prijatelj dr. Stuehec, zdravnik iz Ptuja, in prigovarjal materi in očetu, naj bi šli tudi mi k slavnosti v Ptuj, da bo svet videl, da smo tudi mi okoliški kmetje narodno zavedni. Tako se nas je res odpravilo dne 13. septembra — če se ne motim — kakih osem gospodarjev in nekaj fantov na postajo v Ptuj k vlaku, ki je privozil nekoliko ob pol desetih. Pripela je ž njim večja množica gostov, ki so krenili proti Narodnemu domu, kjer se je imela vršiti skupščina. Ker smo nekako čutili, da se pripravljajo napad na Slovence, nas je nekaj šlo naprej, nekaj pa v zadnjih vrstah, sami krepki možje, ki bi bili preprečili vsak napad. Spreved je moral namesto skozi mesto čez železniški prelaz, mimo Mladike in okrog parka v Narodni dom. Povsod mrki obrazi, sovražni pogledi, izživajoči vzkliki od nemškutarjev, ki so postajali po ulicah. Vendar tedaj ni prišlo do kakih izredov.

Od Narodnega doma sem odšel domov. Popoldne smo imeli občinsko sejo, nato sva za okrog pol štirih odšla s pokojnim očetom Miho zopet v mesto. Šla sva mimo postaje, pred katero je bila

zbrana velika množica Nemcev in nemškutarjev, ki so menda čakali na vlak. Jaz sem imel v gumbnici majhen znak CMD z belo-modro-rdečo rozeto. Naenkrat zavpije nekdo:

»DA IST AUCH EIN WINDISCHER!«

Tisti trenutek naju je množica obkolila in naju potisnila k plakadni tabli pred postajo. Pobalini so mi hoteli iztrgati znak iz gumbnice, jaz sem ga zakril z levico, z desnico pa odbijal napade. Začeli so biti po meni s pesmi in palicami po glavi, po ramenih, po prsih in rokah, kamor je pač priletelo.

V TRENUTKU SEM BIL KRVAV.

Tedad se pojavita dva stražnika. Namesto da bi me branila pred divjaki, sta me pa še onadva pozvala, da moram sneti znak. Ker tega nisem storil, sta se me lotila še onadva. V obrambi — bil sem tedaj dovolj krepak, da bi ju bil odbil od sebe — sem baje enemu od stražnikov odtrgal njegovo »dinst-medaljo«. Oče so mi tedaj klicali, naj se vdam, kar sem tudi storil. Tedaj sta me stražnika zgrabila za roke, ostali divjaki so me pa grabili in davili za vrat. Ko sta me stražnika uklepala, je še nekdo zaklical, da imam revolver pri sebi. Tedaj je druhal zopet padla po meni in mi pretaknila in preobrnila vse žepe. Pri tem mi je bilo

UKRADENIH 130 GOLDINARJEV.

ki sem jih imel pri sebi. — Stražnika sta me nato odvedla na magistrat, držeč me vsak za eno roko na vrvi. Med potjo sta jo tako navijala, da so mi prišle solze v oči od bolečin in da sem ju naprej slovenski, potem pa nemški prosil, naj me ne mučita. Tedaj sta se mi pa še rogala: »Aha, jetzt kann er schon deutsch.«

Na magistratu sta me peljala pred župana Orniga. Ta me je nadržal v slovenskem jeziku: »Jaz vas Brenčiče že dobro poznam, da ste veliki faloti. Glejte, da se takoj izgubite iz mesta!«

Ko so me izpustili, sem na poti domov pri župančiču opazil, da sem bil okraden. Vrnil sem se spet na magistrat, da napravim ovadbo, pa me je spet Ornig napodil, naj se pritožim, če se mi godi krivica, in mi zagrozil, da me da zapreti, če me še ta dan sasačijo v Ptuj. Tako sem moral iz Ptuja.

Sledila je proti meni ovadba radi zločina javnega nasilstva. Pri okrožnem sodišču v Mariboru sem bil

OBSOJEN NA TRI TEDNE TEŽKE JECE,

ki sem jih tudi moral odsedeti, češ, da sem stražniku odtrgal njegovo službeno kolo! Prošnja za pomilostenje ni zalegla. Toliko hudega kakor tedaj nisem pretrpel vse svoje življenje. Biti tepen in bit do krvi, okraden, zasmehovan in nazadnje še zaprt — in vse to po krivici — to je hudo ...»

Tako Janža Brenčič.

Kazenski spisi še kažejo, da so priporočili njegovo prošnjo za pomilostenje državni pravdnik in večina senata, toda najvišja instanca prošnji ni ugodila. Morale so biti na delu Ornigove sile, ki so zalegle več kakor sodišče in državni pravdnik.

Danes šteje naš Janža 61 let. Še vedno junak in orjak, ki stoji iz njega življenjska sila in moč. Dobrodušno, prijazno te gleda njegovo oko, mehka njegova govorica te na mah osvoji, pri njem si kakor doma. Krivica, ki jo je pretrpel, ga ni potlačila, ostal je zvest svojemu narodu, svoji zemlji, svojemu domu. V svoji skromnosti se ne rine v ospredje in ne pričakuje priznanj in odlikovanj za krivico, ki jo je moral pretrpeti od nemškega nasilja zaradi svoje narodnosti. Naj mu bodo vsaj te vrstice v poročilo, da njegova trnjeva pot ne ostane pozabljena v zgodovini narodnih bojev. Sramotni žig, ki mu ga je hotelo vžgati nemško nasilje z batinami in obsodbo, naj mu bo danes v ponos in časten spomin vsega, kar je moral pretrpeti kot Slovenec za svoje najgloblje slovensko prepričanje.

Real.

„Slovenec“ o ptujskih dogodkih leta 1908

O ptujskih dogodkih, ki so imeli take posledice, je »Slovenec« dne 14. septembra 1908 obširno poročal in med drugim pisal tole:

»Letošnja skupščina Družbe sv. Cirila in Metoda v Ptuj je dala nemški fakinaži povod za razgrajanje in surovosti, kakršnih smo navajeni samo po južnoštajerskih nemškutarskih gnezdi. Nemški listi so že par dni vzdigovali nemški tabor proti nesramnim Slovencem, ki si upajo zborovati na svetlih nemških tleh. Ker pa je Ptuj tako nemški, da ni mogel odvrniti »napada«, so prosili za pomoč svoje brate po vsem Štajerju. In res so se ti odzvali v dokajšnjem številu, prvi seveda buršaki, ki so se pripeljali večinoma s tistim vlakom, kakor Slovenci. Grozilo so že med potom in obljubovali, da nauče Bindšarje kozjih molitvic. Pri izstopu Slovencev je bila zbrana pred kolodvorom nadebudna nemška mladež, ki je sprejela došle z divjim tulenjem in življenjem. »Windische Hunde«, »Lausbuben« in podobne psovke so letale na slovenske goste, ki so pa ta izbruh nemške kulture prenesli s prezirajočo hladnokrvnostjo. Ko banda le ni nehala razgrajati, so zapeli Slovenci »Hej Slovani«. Prepevajoč slovenske pesmi se je napotila nato množica v »Narodni dom«, spremljana od tlečih hajlovcov, ki so metali na Slovence jajca, napoinjena z rdečo- in modro-barvano vodo. Napadli so tudi dejansko nekaj Slovencev, vendar pa niso mogli ugoditi povsem svoji bojaželjnosti, ker je bilo med Slovenci kakih poldrug sto kmečkih fantov in mož. Med neprestanim tulenjem nemških kulturonošcev je dospel sprevod do »Narodnega doma«, kjer se je vršila skupščina. — — —

Popoldne je bila na dvorišču »Narodnega doma« ljudska veselica. Dasi se je pa vršilo vse v zaprtih prostorih, so se vendar že kmalu po 3 čuti z ulice glasovi, ki so pričali, da se je jutrajšna banda krepila med dnevom z uspehom svoja grla po raznih knapah. Začelo se je pred »Narodnim domom« zopet hajlanje, psovanje, obmetavanje z jajci itd. Stvar je dospela tako daleč, da človek na cesti ni bil varen življenja, ako se je nekoliko oddaljil iz »Narodnega doma«. Tako so na primer pretepli nekoga akademika, ki je bil namenjen k veselici, kljub temu, da ni imel nobenega slovenskega »aaka«. Policija, ki je bila pomnožena z ono iz Celja, je postopala skoz in skoz pristransko v prilog Nemcem. Navzoči državni poslanci so morali ponovno

intervenirati radi krivičnih aretacij in zagotoviti udeležencem, odhajajočim na vlak, varen odhod.

»Slovenec« od 15. septembra 1908 je objavil med drugim to-le:

»Iz Ptuja se poroča, da so v nedeljo nemški suroveži napadli tudi župnika Treiberja, ga strahovito pretepli in mu raztrgali vso obleko. V nedeljo popoldne se je pripeljalo iz Maribora nekaj kmečkih ljudi, večinoma ženske, katere so šle na romanje v Ruše. Burši in njih pomagači so kmečke ljudi napadli, jim vzeli križ, ga teptali z nogami ter pljuvali po njem. Zvečer se je na vlaku spravilo 4—5 akademikov v poseben oddelek, burši so vrel v isti vagon, pogasili luč in v temi udrihali s palicami in suvali po njih. Da bi jih v temi tem lažje in mirneje tepli, so potegnili za vrvi in dali znak za alarm, da se je vlak ustavil! Slovenci pa so morali, da se rešijo pred napadalci, sredi proge poskakati z vlaka ter peš korakati proti bližnji postaji, da si tako rešijo življenje!«

»Slovenec« od 19. septembra, ko poroča o protinemških demonstracijah v Ljubljani, piše med drugim, da so bile ljubljanske demonstracije hud odgovor na ptujske dogodke. Nato pa nadaljuje:

»Zdi se nam, da bi mnogo razburjenja zadnjih dni ne bilo, če bi na skupščino v Ptuj šlo toliko Slovencev, da bi bili ptujski dogodki sploh nemogoči. Obsodbe vredni so tisti slovenski aranžerji, ki niso za to skrbeli. Razume se, da pobijanja ne moremo odobravati. S tem ni nič doseženega, nemštvo se obratno na zgoraj okrepil. Ptujski in celjski gospodarstvo propadajoče nemške surovine nam ne smejo biti vzor. Našemu mestu ni na čast, če se sploh more izvršiti tako razdejaje. Slovenska Ljubljana potrebuje kulturnega, mirnega gospodarskega razvoja.«

FOTOAPARATE

spetovnih tordk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo l.t.d. l.t.d. ima vedno v zalogi

FOTOTRGOVINA
JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE
v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5

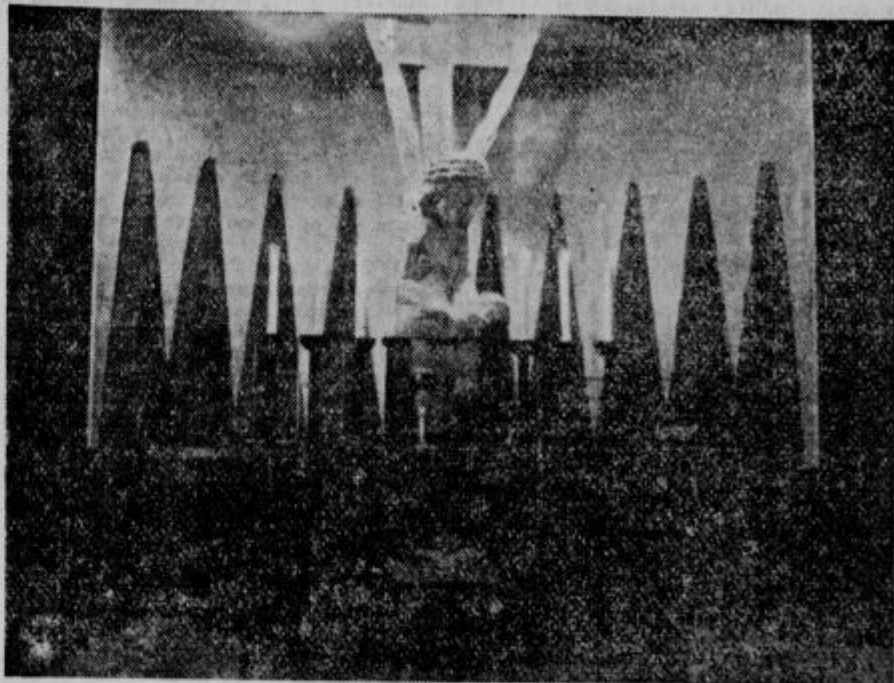
Slovenske cerkve in njihove lepote

Ljubljana, 7. septembra.

Letošnji velesojem ima poleg znamenite veterinarske razstave še nekaj posebnih razstav, ki zaslužijo obisk slehernega obiskovalca. Prav prijetno preseneča človeka zlasti okusno urejena razstava »Slovenske cerkve«, ki zavzema mimo slik in modelov naših zgodovinskih znamenitih cerkva do sodobne arhitekture svetišč. Zgodovinski oddelek ima precejšnje število le-

škova freska v cerkvi Sv. Jošta nad Kranjem iz leta 1750 in zunanja stena cerkve v Mačah nad Kranjem ima cca. 500 let staro, odlično ohranjeno fresko.

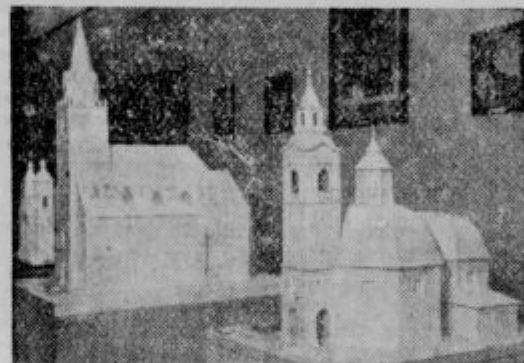
Fotografije podružnic nam odkrivajo prave umetnine. Najlepšo prižnico v ljubljanski škofiji hrani cerkev Golo nad Igom. Na obodu so trije čudovito lepi in natančno izdelani reliefi. Prižnico nosi krasno izrezljan Goljat. Umetnina je bila prvotno v kostanjeviški sa-

Pogled na oltar moderne kapele po zamisli Toneta Kralja.

pih modelov cerkva, ki so slogovno za razvoj našega cerkvenega stavbarstva najbolj znamenite. Številne fotografije kažejo nadalje zunanost cerkva, njihovo notranjost, oltarje, oltarne slike in freske. Prav posebno zanimive so fotografije, ki kažejo naše cerkve glede na njihovo pokrajinsko lego. Posebnost zase so male podobe iz starih časov, spominki na romarske cerkve in bakrorezi iz znamenite zbirke Pavla Wintra. Oddelek s sodobno cerkveno arhitekturo nam kaže notranost kapelice po zamisli umetnika Antona Kralja v naravni velikosti, prav tako zanimivi pa so modeli in načrti modernih cerkva.

Vse fotografije, modeli in risbe so opremljene z napisi, ki pojasnjujejo vsakomur naj-

Pogled na modele cerkva: od leve na desno stoji modeli cerkve v Tunjicah, Kranju in Dobrovi pri Ljubljani.

bistvenejše, tako da se tudi nestrokovnjak lahko temeljito pouči o vsem, kar se tiče lepote in znamenitosti naših cerkva; kljub temu pa je nad vse hvaljevredna poštvalnost priznanega umetnostnega zgodovinarja in poznavalca zgodovine naših cerkva, msgr. Viktorja Steške, ki vsak delavnik ob štirih popoldne vodi gledalce skozi razstavo in jim v kratkih predavanjih nudi nad vse zanimive podatke o razvoju naših cerkva.

Tako zveš, ko stojiš pred modelom cerkve naše gorenjske metropole, da je ta lepa gotška stavba iz leta 1491, s sto let starejšim presbiterijem. Znamenita je romarska cerkev na Dobrovi z dvema kupolama: nad ladjo in nad evanđeljem, ima dva portreta v kamnu (Gregor Maček). Cerkev v St. Rupertu je iz konca 15. stoletja, v lepem gotškem slogu, je ena najlepših na Kranjskem in najdeš njene posnetke v celi šentrupeški okolici. Najzanimivejša gotška stavba je cerkev na Ptujski gori. Model cerkvice na malem gradu v Kamniku, ki je služila v starih časih za grajsko kapelo, ima 700 let star presbiterij in je zidana v tri nadstropja. V podzemlju je bila grobnica (kostišče, osarij). V pritličju se je opravljala služba božja za preprosto ljudstvo, I. nadstropje je bilo rezervirano za grajsko gospodo in plemstvo. Služba božja je v cerkvi lahko v vseh treh predelih hkrati. Naslednji model nam prikaže cerkev Sv. Ane v Tunjicah, sezidano od Petra Pavla Glavarja. Ima kupolo in dva stola. Pročelje ji je čisto klasicistično in je bila zidana okrog leta 1760.

Kapiteljska cerkev v Novem mestu, znamenita radi lomljene osi v stavbi, z lepim presbiterijem, okni in oporniki, datira iz konca 15. stoletja. Najčistejšo gotiko na Kranjskem vidiš na modelu stare cerkvice v Pleterjah, ustanove celjskih grofov iz leta 1405. Cerkevica je brez stola.

Znamenita posebnost naših cerkva so freske, ki jih v zadnjem času odkriva konservator dr. Stele. Ko je za časa ljubljanskega škofa Tomaža Hrena oglejski patriarh, pod čigar nadzorstveno oblast so spadali naši kraji, naročil svojemu odposlancu Sixtu Carcanusu, da pregleda naše cerkve, je ta poročal v Oglej, da so slike naših cerkva neprimerne in naj se vsled tega uničijo: Ineptae picturae deleantur. V sled njegovega odloka je te krasne dokumente visokega religioznega občutenja takratne dobe pokril belež. Po treh stoletjih je začel belež odpadati in po zaslugi naših umetnostnih poznavalcev se nam razkrivajo danes primitivne, pa tudi freske visoke umetniške kvalitete v cerkvah na: Visokem, Kamnem vrhu, Muljavi, lški vasi, Senčurju, ki ima ljubškovo fresko iz leta 1750. Quaglievo sijajno ohranjeno fresko iz leta 1706 najdemo v kapelici Puštal pri Škofji Loki. Freska se je mogla vse do današnje časa ohraniti samo vsled tega, ker je kanele brez prahu in dima. Zelo lepa je illo-

mostanski cerkvi. Predavatelj slut, da jo je izdelal sloviti Stammel, čigar umetnine hrani v velikem številu Admont.

Posebno pozornost so prireditelji te razstave posvetili slovenskim kapelam in znamenjem, ki jih je zelo lepo akvareliziral Svetlič. Najstarejše znamenje »Krvavo znamenje« pri Kamniku sega v leto 1515, torej je staro nad 400 let. Ohranjena imamo še nekatera kužna znamenja v spomin na strahotno kugo v letu 1660. Iz leta 1713, ko je razsajala živinska kuga, imamo tudi več znamenj. V spomin na kolero v letih 1836 in 1855 je bilo postavljenih veliko število znamenj in kapel.

V oddelku za moderno arhitekturo napravljajo na vsakega najgloblji vtis enostavna, a mogočna kapelica T. Kralja. Pogled na mogočni in izraziti križ s Križanim nas sili na kolena. Zanimiv je model cerkve Kristusa Kralja, ki je izdelan po načrtu T. Kralja in ki vpliva na človeka zlasti s svojo lepo notranjostjo, in prav tako velik model cerkve in samostana za Salezijance v Brnu, ki je izdelan po načrtih arhitekta H. Husa.

Ko odhaja človek ves prevzet z razstave, je vesel, da je našel skromnega strokovnjaka, ki mu je korak za korakom odkrival znamenitosti, o katerih mu ni bilo ničesar znanega. V kratkih, bežnih minutah so se mu razkrila pretekla stoletja, ko so v globoki vernosti našega ljudstva rasla na naših hribočkah prelepa svetišča.

DAME so najelegantnejše, ako nabavijo damske plašče

pri K. PUČNIK, Šelenburgova ulica 1 nasproti kavarne Zvezda

Za GOSPODE najugodnejše vse kar nudi krojaštvo Za SPORT izgotovljene specialitete

Žrtev letalske službe

V Divuljah pri Splitu se je v terek smrtno ponesrečil Alojzij Grät, podnarednik pomorskega zrakoplovstva, doma iz Škofljice pri Ljubljani. Pokojnikovo truplo pripeljejo na njegov dom, od koder bo pogreb v soboto popoldan. Naj počiva v miru! Zalujče svoje pa naj tolaži Bog!

Zborovanje občinskih uslužbencev

Zveza organizacij občinskih uslužbencev in upokojecev dravske banovine ima v dne 7. in 8. septembra svojo IX. redno letno skupščino v Ljubljani.

Obeh skupščin in prireditelj se udeležujejo mestni uslužbenci iz Ljubljane, Maribora, Celja in Ptuja in podeželski občinski uslužbenci iz vseh krajev naše banovine, da zborujejo in sklepajo o važnih in perečih stansovskih vprašanjih. Zastopstvo Ljubljane je sprejelo svoje goste sinoči ob 18.13 na glavnem kolodvoru, ob 20.30 pa je bil pozdravni večer v dvorani restavracije hotela »Metropol«. Danes je redna zvezina skupščina v dvorani mestnega načelstva.

Kot zastopniki mestnih uprav naše banovine, kot vrli sodelavci in sodelavke v dobrobiti občin za bodočnost in razvoj naših mest, bodite iskreno pozdravljeni! Naj vam bo vaše bivanje v Ljubljani nadvse prijetno in uspehov polno!

Ljubljanske vesti:

Novi marijaniški oče

Msgr. dr. Koritnik - naslednik Lampeta in Kalana

Včeraj se je zbral gremij profesorjev zavoda sv. Stanislava v St. Vidu, da se poslovi od svojega direktorja dr. Koritnika. Njegov naslednik dr. Ratajec se je v imenu vseh profesorjev spominal njegovega dolgoletnega uspešnega truda v zavodu in omenjal njegovo nenavadno točnost in natančnost v zvezi z odlično kolegialnostjo do vseh tovarišev s prav tako ljubeznijo in umevanjem do vseh dijakov v zavodu. Govor ni bil dejanje praznih fraz. Lahko trdimo, da je bil nekam stvaren,

kakor prisrčen, pa vendar stvaren. Toda ob govoru so teh tovarišev oči zaplavalale vse v solzah, ki so govorile vse več, kakor more povedati gola beseda.

Po slovesu se je rektor dr. Koritnik odpeljal v spremstvu gg. ravnatelja dr. Ratajca, ekonoma Markeža, g. vzgojnega vodje Stularja, prof. Hybaška in podpredsednika Vincencijeve konference Finžgarja v Marijanišče. Tamkaj ga je pozdravil predsednik centralnega sveta Vincencijeve konference, ravnatelj dr. Božič, ki je v krasnem pozdravu poudaril, da trdno upa, da bo vreden naslednik velikih svojih prednikov v zavodu dr. Franceta Lampeta in prelata Kalana in bo vršil delo ljubezni do otrok in mladine, ki mu bo izročena v varstvo in vzgojo na korist domovini in v čast Bogu. Pri sprejemu ga je pozdravil tudi šentpeterski župnik Janko Petrič kot svojega sošolca in kot člana svoje župnije. Pozdravili so ga zaeno tajnik Vincencijeve konference prof. dr. Levičnik in vsi prefekti Marijanišča. Nato so 4 dečki deklamirali prisrčno pesem novemu svojemu očetu v pozdrav in ga obdali s cvetjem. Drugi dečki pa so mu zapeli pozdravno pesem, ko je šel skozi njih špalir in mimo vseh zbranih sester v kapelo, kjer je imel litanije Matere božje, zavetnice Marijanišča, in prošil blagoslova na zavod in na svoje bodoče delo.

Tudi mi čestitamo msgr. Koritniku ob tem dnevu, trdno prepričani, da bo preizkušeni šolnik in gimnazijski ravnatelj prav tako dober vzgojevalec mladine v Marijanišču, ki naj da mnogo značajnih in vernih sinov naši domovini.

Ljubljančani v Ljutomer

Ljutomer, 6. septembra.

Ljutomer se pripravlja na obisk iz Ljubljane. Dne 8. oktobra pride s posebnim brzovlakom okoli 1000 Ljubljančanov, da si ogledajo pujsko, ormoško in ljutomersko okolico, torej središče Prlekije. Prva skupina se ustavi v Pljuju, druga v Ormožu, tretja v Ljutomeru. Dobrodošli! Tudi tukaj boste našli lepoto slovenske zemlje. V Ljutomeru se je osnoval poseben pripravljalni odbor. Celotna skupina izletnikov, med katerimi bo mnogo fotoamaterjev, bo razdeljena na dvanajst manjših skupin, za katere so določeni posebni voditelji. Skupine bodo odšle iz Ljutomera po posameznih vrhovih čez Slamnjak, Čuber, Radomerskiak — Miklošičev dom — proti Jeruzalemu in potem v Ivanjkoce. Ljutomerske gorice so najlepše jeseni, ko črček prepeva in grozdi zori. Pridite pogledat lepoto zemlje božje.

*

© Društvo združenih zasebnih in trgovskih nametencev, podružnica v Ljubljani, vabi vse svoje članstvo na 3. redni članski sestanek, ki se vrši v ponedeljek 11. septembra ob 3 zvečer v dvorani Rokodelskega doma. Dnevni red: Volitve v Delavsko zbornico.

© Na misijonski razstavi, ki se nahaja na letošnjem velesejmu v paviljonu »N« (središče velesejma, stranski vhod), vlada že vse dni sem izredna živahnost, kakršne ni deležna nobena druga razstava. Zlasti sedaj, ko je velesejska uprava znižala vstopnino na 5 Din, prihajajo ves dan velike množice, ki z obudovanjem ogledujejo zanimive predmete iz Kine, Indije in Afrike ter s spoštnim spoštovanjem opremljen spominski Barogov kotiček. Obiskovalcem velesejma nujno priporočamo, da gredo takoj po prihodu na sejnišče naravnost v paviljone »N« in »M« sredi sejnišča. Ako gredo najprvo v paviljone krog in krog se-

Zavarovanje KARITAS

Vas reši skrbi za pogrebne in druge stroške

Jamstvo Din 45.000.000—

KARITAS — Ljubljana, palača Vzemne zavar.

bi se dovolil kolesarjem vsaj en hodnik na Dunajski cesti od mitnice do železniškega prelaza. S tem bi bilo zelo ustrezno številnemu delavstvu, ki prihaja zjutraj iz okolice v Ljubljano in zvečer odhaja. Na Dunajski cesti so kolesarji vedno smeli uporabljati hodnike in nihče se ni nad tem zgražal. Kritika v javnosti je bila vedno naperjena le proti divjanju s kolesi v sredini mesta, nikdar pa ne proti kolesarjem, ki so se posluževali hodnikov na Dunajski cesti, ker je Dunajska cesta za kolesarje sama res zelo nevarna.

Vprašanje slovenske knjige na naši srednji šoli

K tej zadevi smo danes, 7. t. m., prejeli od »Jugoslovenskega profsorskega društva«, sekcija Ljubljana, sledeče pojasnilo:

Na letošnjem občnem zboru Jugoslovenskega Profsorskega društva — sekcija Ljubljana — ni stavljal odbor za nacionalno vzgojo nobene resolucije, ker je bil na tem občnem zboru šele izvoljen. Resolucija o nacionalni vzgoji je bila sprejeta soglasno od vseh zborujočih. Radi tega odpade tudi očitke o posebnih nazorih odbora za nacionalno vzgojo o našem jeziku in naši kulturi. — Uprava Jugoslovenskega Profsorskega Društva — sekcija Ljubljana.

Kakor je iz tega pojasnila samega razvidno, ne menja to pojasnilo na stvari prav ničesar. O stvari sami pa bomo še pisali, ker ne gre, da bi se odpravila s kakšnimi kratkimi in stvari sami izogibajočimi se »pojasnili«, ki prihajajo precej pozno... (Naš tozadevni članek je bil objavljen 1. septembra.)

Cerkveni vestnik

Križanska moška kongregacija ima danes popoldne ob 6 redni cerkveni shod v proslavo praznika Marijinega rojstva. Po govoru darovanje za družbine namene.

Cerkev v Križankah. Slovesne redovne obljube napravi jutri, 9. t. m. v cerkvi Marije Pomladnice v Križankah bogoslovce g. fr. Herbert Klement iz nemškega viteškega reda ob 10 popoldne. Pri slovesni maši in med obredom redovnih obljub se izvaja: Missa solemnis v F-molu, zl. M. Bräsig s spremljevanjem instrumentov. Graduale Beata gens, Veni Creator in veni Sancte Spiritus, zl. A. Foerster. Po ofertoriju: Anima Christi sanctifica me, zl. I. Schrollitzer, Te Deum, zl. p. H. Sattner.

Na Rakovniku v Ljubljani je danes ob pol 9 zjutraj blagoslovitev prapora Marijinega vrtca rakovniških oratorijancev. Cerkvene obrede izvrši vlč. g. Koretič, škofijski voditelj Marijinih vrtecev. Botrujeta gospod in gospa Trček iz Ljubljane. Slovesnosti se udeležijo tudi dečki Marijini vrtci iz mesta.

Poizvedovanje

Jopič je pred dnevi izgubil v gozdu na Martuljku neki bogoslovec. Pošten najditelj naj ga pri- nese na postajo Martuljek.

Najdena je vsota denarja na Bregu. Dobi se v Križevniški ulici 9-II. Lupše.

Trbovlje

V znamenju krize. Avtopodjetju Ivan Kačnik je oblast ustavila vožnje, ker še ni poravnal vseh davščin. Vseled krize pri rudniku se vozi vedno manj delavstva in s tem se manjšajo dohodki. Kačnik je dokazal iz poslovnih knjig, da ne more plačati zahtevanih vsot, ker je promet vedno manjši. Z ustavitvijo voženj je podjetje hudo prizadeto in obsojeno na propad, zato g. Kačnik upa, da bo pristojna oblast upoštevala izredne razmere in mu vožnje zopet dovolila.

En dan manj praznovanja — pri rudniku. Ravnateljstvo je razglasilo, da se bo v prvi polovici septembra delalo na premostu osem dni — en dan več kot v prejšnji polovici meseca.

Majhna stolpna ura. Strokovnjak za stolpne ure, urarski mojster Marko Borušal je izdelal malo stolpno uro v velikosti budilke — stoječe na mizi. Kot posebnost je dodal še, da kaže tudi dneve v tednu in mesecu. — Vse je njegov lastni izdelek po vzorcu, za katerega ima patent za velike stolpne ure, po katerih je znan širom domovine. Stari mojster je še neutrudno delaven kljub svojim 75 letom. Ker je kriza zadela tudi stolpne ure, je v malem vzorcu pokazal, kaj zna. Njegov talent in njegova pridnost pa zaslužita boljše čase.

Vimi nogami, ki ima na glavi rdeč fess, pod katerega je zatlačil žepno ruto, da se bo v prvi na tilnik, kakor jezdecem tujske legije v Afriki. Za pasom nosi svoj »necessaire« — usnjeno torbo, v kateri je tobačnica, kresilna goba in kremen in pa dolg nož v lepi, cizelirani nožnici. Obraz je bil temnega, gubastega, angleških brk in neobrit. Imel je bilo srajco, telovnik in suknjo, ki jo je pa vsled vročine kmalu slegel. Vedno nas je prosil za cigarete. Zdajali smo mu jih precej. Klet je, da nima nič svojih, da jih je pozabil doma. Rekli smo, da mu jih ne damo več, da jih ima že dovolj. Pa je odprl svoj »necessaire«, vzal ven paket »Sava«, s mirnostjo odluščil omot in začel kaditi. »Saj imaš cigarete, lbro,« smo mu rekli. »Imam jih, ako Bog da,« je rekel, pihnil v nas in stal pred nami kot živ finis sanctificat media.

Zavili smo iz gozda ven na prikupno planotico. Tu stoji velika kula, najbrže je bila tu nastanjena predstraža Stefanovega gradu. Na desni nad seboj uzreš razvaline mogočnega gradu, mimo njih te vodi pot in se čudiš, s kakšnimi sredstvi se je moglo zgraditi to ogromno zidovje. Korak se ti ustavi pri starem studentu, ki živahno polni veliko korito. Ugasimo si žejo in pospešimo korake.

Prehiteli smo zagrebško skupino turistov. V njej je bil res postaren gospod, pet in sedemdesetih let, ki je kar čvrsto jezdit svojega konja. Njegov namen je bil ogledati si le kraje pod Durmitorjem, ne pa naskakovanje vršacev, kot naš. Želeli smo si srečno pot. Oni so odšli na Zabljak (mestec leži kot Kamnik pod planinami), mi pa nadaljujemo pot na Travnisko visoko planoto.

Produkti „LA TOJA“

edinstveni na svetu!

Oglejte si izložbo v pasaži nebotičnika ob Gajevi ulici!

Hubertus

terpentinovo in navadno milo

iz Celjske milarne

Kam z deklet?

Ljubljana, 7. septembra.

Pričetek letošnjega šolskega leta je prinesel za naše starše novo vprašanje: večina staršev, ki imajo polodrasla dekleta, ne vedo, kam bi dali svoje hčerke, ker so skoraj vse šole zanje zaprte. Gimnazije so tako in tako prenapolnjene, povrhu tega pa je letos zaprt tudi prvi letnik ženske učiteljske šole. Zato so dekleta letos navalila na razne druge strokovne šole, kjer pa je število deklet pri sprejemu prav tako omejeno.

Tako se je v prvi letnik državne dvorazredne trgovske šole priglasilo 34 fantov in 117 deklet. Med temi so bili sprejeti skoraj vsi fantje, ki so zadostili formalnim pogojem, od deklet pa jih je bilo sprejetih le dobra tretjina, toda še vedno več, kakor fantov. Skupno je bilo v prvi letnik sprejetih 88 učencev in učenk, nad 50 deklet.

V prvi letnik trgovske akademije je bilo sprejetih 28 fantov in 43 deklet. Fantje so bili skoraj

vsi sprejeti, od deklet pa niti tretjina ne. V drugi letnik pa so bili sprejeti vsi učenci, ki so imeli za to kvalifikacijo, skupno 44 učencev in učenk, v tretji letnik 30 in v četrti 39.

Veliko vprašanje je, kam naj starši dajo sedaj dekleta. Nedvomno je res, da dekleta v življenju le v manjšem odstotku gredo v službe ter da se jih večina pozneje posveti družinskemu življenju. Stremljenje za izobrazbo, zlasti za praktično in strokovno izobrazbo pa je pri dekletih sedaj še vedno večje, kakor pri fantih, ki pač imajo po večini za cilj visoke šole in torej raje gredo v gimnazije. Če so omenjene šole, kakor trgovska akademija in šola, učiteljske in srednja tehnična šola, pričele omejevati dotok deklet, potem bo treba na drugi strani poskrbeti, da se za dekleta najde kak drug način izobraževanja in usposabljanja za življenje. Skrajno nevarno v vsakem oziru in ne samo v socialnem bi bilo, prepuščati žensko mladino samo sebi — in ulici.

težko naloženega avtomobila je šlo Moretiju čez prsni koš. Smrtno nevarno ranjenega in nezavestnega delavca so prepeljali v bolnišnico, kjer se sedaj bori s smrtjo. Okoliščine nesreče je preiskala kmalu po nesreči policija, ki je ugotovila, da pri njej nihče nima krivde ter je do nje prišlo le po naključju.

Ivan Moretti je bil rojen l. 1883, v Bekštajnu na Koroškem, pristojen je na Jesenice, stanuje pa s svojo družino v Tacnu 8 pod Šmarno goro. Le malo je upanja, da bi ranjenec okrevale.

Kaj bo danes?

Kino Kodeljevo: Ob 5 in 8: »Halo, halo, tu Pariz« in »Sladolek«.

KAJ BO JUTRI?

Kino Kodeljevo: Ob 8: »Čarščina podvežac«.

Privatni trgovski tečaj „Christofov zavod“
Ljubljana, Domobranska cesta 15
vpišuje le še tekoči mesec. — Šolnina mesečno samo Din 120.—. — Popusti. — Pouk se prične 2. oktobra.

Na Durmitor

Krenili smo za vodnikom po temni stezi, ki se je grozno vlekla, ker smo bili lačni. Iz teme se je končno dvignila kočica. »Hazur, sestro,« je zaklical vodnik. Na prag je takoj stopila postarna žena v širokih turških hlačah. Ko je zagledala nas, je takoj smuknila v kočo nazaj. Brat njen, lbro, je stopil za njo in ji položaj obrazložil.

Žena je vzela trsko, jo nažgala, šla iz bajte in si svetila pot do kašče, ki je ležala nekoliko oddaljena od hiše. Vrnila se je z latvo mleka in hlebom kruha. Vrnimo se smeli stopiti v kočo, še ni bilo vse za goste pripravljeno.

Sedeli smo zunaj v temi in poslušali prijeten zvenket kovinskih posod, prelivanje mleka, trkanje lesenih žlic. Žena je še poskrbela svoji dve hčerki v čumnato (taka je tam navada, če pridejo tuji moški), tla ob ognjišču je pregrnila z odejami, šest sedežev je naredila, za nas in za lbro, v sredino je zakotalila nizko, še ne ped visoko, okroglo mizico.

lbro je prišel na prag in nas povabil, naj vstopimo. Na ognjišču so brlele trske, ki jih tod še mnogo rabijo za svečavo. Posedli smo po turško okrog mizice. Skrali smo »ljuto« (kislo) mleko, potem še »svareniko« (kuhano mleko) in jedli ječmenov kruh. Prišli so še gospodarji iz drugih hiš in prav prijetno smo se menili. Obdarovali smo jih s cigaretami, milo nas je pri tem gledala lbrova sestra, kaj tudi ona kadit? Lahko bi vedeli. Damo ji cigarete, z neznansko sladkim obrazom jo je svačkala po dlaneh, nato jo je skrbno in z užitek popihala. Dedei, je rekla, da tukaj vse sami pokade, ženam pa ne dajo niti dima. Bilo je kar domače in prisrčno nastojenje. Z lbroom smo se še pogodili, da nam nese naslednjega dne našo priljago do Nedanja, devet ur hoda oddaljena gorske vasi. Poslovili smo se, obljubili, da pridemo še drugi

dan na zajtrk in odšli spat k orožnikom na seno.

Na vse zgodaj nas je prišel buditi lbro. Koblica je bila kmalu naložena, poslovi in zahvalili smo se komandirju in odšli smo zopet k lbrovi sestri, to pot na zajtrk. Že nas je čakala na mizici velika, nizka pogoba iz koruzne moke in jajec, zabeljena z maslom: Tej jedi se pravi »pitac«. Neki gospodar, ki smo se z njim seznanili prejšnji večer, je dal skuhati tudi nekaj jajec za nas. Žena je pristavila še nekaj mleka.

Začeli smo se odpravljati, podarili še nekaj cigaret, se poslovili, fotografirali in odšli. Potovali smo po krasni dolini gorenjega toka Drine. Levi breg je bolj strm in porastel z gozdom, desni breg pa je položen, proti jugu obrnjen in zato ves obdelan. Steza te vodi med zrelo pšenico, ječmenom in koruzo. Nad polji so v breg prilepljene hišice, z leseno streho, belimi zidovi in temnimi okenci. To je polje, nazvano po nekdanjem hercegu Stefanu, ki je tod prebival — Ščepan polje. Vasiča sama pa se imenuje Hum.

V Črni gori.

Dolina se razcepi v dvoje — levo je soteska Tara, desno pa teče bistra Piva. Tod, pri Ščepan polju, se združita bistri in tvorita Drino. Med sotočje je zgozden velik, zvečen in prisiljen hrib. Na njem je stala nekoč trdnjava Ščepan grad, katere razvaline so še danes mogočne. Imela je vsekakor važno vlogo, etoji namreč na najvzhodnejši točki nekdanje Črne gore, sotočje Tara in Pive je bila meja med turško Bosno in kršćansko Črno goro. Prav to sotočje še danes loči dva skoro popolnoma različna svetova, ki se najbolj odražata na veri ljudstva in na oblačilih tokraj in onkraj sotočja. V Bosni najdeš le mohamedance z rdečim fesom, belo, naplunjeno srajco in barvašnim pasom, v mahedralnih hlačah in svojitnih opankah. Žene so tod tipične »bule« s črnim pregrinjalom čez oči, v širokih hlačah in ode v črtasto haljo.

Steza se zniža do Tara e. Čez reko je tod postavljen nov, moderen most, ki visi na verigah. Ta most pa nima spoja z nikakoli cesto. Dobili smo ga na reparacije, postavili so ga pa v ta kraj zato, ker je projektirana tod velika cesta čez Durmitor do morja. Ko še ni bilo tod modernega mostu, je vozil čez Tara brod.

Vzpnejo se do mostu na breg. Pozdravi nas kafana in njen lastnik — Črnogorec. Ima le znano črnogorsko čepico, drugače je običen evropski. In vsi seljaki so slični, po veri so pravoslavni. Zene niso več v širokih hlačah in da ne bi imele tako svojega obraza, bi rekeli, da so naše kmetice. Tako ostrega prehoda iz enega sveta v drugega, ki ju razdvaja le ozka Tara, menda ne najdeš zlepa.

Kupimo tobaka in cigarete, ne za nas, temveč za lbro in druge, s katerimi bomo prišli v atik. Lastnik kafane nam pove, da je, nedavno tega, odšla iz njegove hiše še ena odprava, namenjena na Durmitor. To so gospodje iz Zagreba, večinoma doktorji, med njimi gospod, star 70 let. Vodi jih pa znani Omer (vodnik dr. J. Gušić iz Zagreba, ki je predaval o Durmitorju v Ljubljani, lanske leto).

Doslej smo potovali le po ravnem, zdaj pa se bomo dvignili do Donjih Crkvic, na visoko gorsko planoto. Steza se začne neumljeno vzpenjati, dobro le, da je v senci, vodi te namreč skozi lep bukov gozd. Tako se vzpenja eno uro. Koblica se je začela spotikati, lbro jo je priganjal. Konju je spešil korak na poseben način, ne kot pri »šle«, temveč je zavpil glase »aa« in ga nadaljeval v preteč -brrrr. Včasih je ta medmet tudi zasuskal, da se je začel jati v brrr in izzvenel v zamolkli, že v o prehaenja- joči a. Efekt tega priganjalnega sredstva je bil zadovoljiv, konjič je sprva skoraj tekel, pa se se je zopet umiril, a novi »abrrrr« ga je zopet pognal in tako smo jako hitro napredovali v višino. Sploh je bil naš lbro pravi tip. Zamislite si nizkega, čokatega moža, z nekoliko kri-

Pred novim pohodom na južni tečaj

To pot se odpravlja na južni tečaj kar vsa izbrana družba antarktičnih raziskovalcev. Ellsworth odpotuje istočasno z Wilkinsom in Riiser Larsenom, Byrd se je opremil za vse mogoče slučaje. Odrinejo prihodnji mesec. Vsi imajo taisti namen: da izmerijo obale in ugotovijo geološke razmere.

Kdo so ti možje, ki so se zagrizli v nalogo, da posvetijo v tajne južnotečajnih predelov? Ellsworth je milijonar, ki troši čas in denar, da bi odkril, kar skriva antarktik. Hubert Wilkins je goreč raziskovalec, zraven pa pijecej fantasta, kakor je pokazal s svojim poizkusom, da bi v podmorniku »spodlezle« severni tečaj. Njegovega pustolovstva z »Navtilom« svet še ni pozabil, a tudi sam ne, saj ga hoče ponoviti, seveda v boljšem podmorniku. Riiser Larsen pa je železni Norvežan, ki se vse življenje peča z organizacijo ekspedicij, zdaj na jug zdaj na sever. Larsen je bil že tolikokrat v večnem ledovju, da ne bo tvegala nobenih lahkomišelnosti. Po njegovem so majhne skupine mnogo uspešnejše nego velike: z dvema ali tremi možmi, pravi, je lažje priti na tečaja, kakor s celo armado.

Richard Evelyn Byrd je bil s 40 leti kontre-admiral, kar ni karsibodi. Trinajstleten se je bil prvič odpravil na svetovno potovanje. Tu je okusil pomorstvo. Zapisal se mu je in v ameriški vojni mornarici kmalu postal častnik. Vendar so ga bolj vlekle pustolovska potovanja, kakor pa redno, točno predpisano vozarenje. Tako je prišel na Groenlandijo in opazoval tu vremenske razmere tako dolgo, da je meseca maja 1926. preletel severni tečaj. Potem je s štirimi potniki preletel ocean in nato je videl pod seboj tudi južni tečaj. To mu je deset let pred določeno dobo prineslo naslov kontre-admirala.

Ob bostonski obali se ziblje na valovih dobro privezan, star enojambornik. Seveda so ga vsega očežili in nališpali in dejansko bi nihče ne dejal, da mu bo prihodnjega januarja že polnih 60 let. Zrjavi in težki trpajo njegov široki trebuh z vsemi mogočimi potrebščinami. Najkasneje 15. oktobra, če Bog da in sreča junaška, odrine na pot. To 60-letno starino si je izbral Byrd topot, da jo mahne z njo na ledeni jug. Kupil je kuter od neke bostonske družbe za zelo majhen denar, kar je jako upoštevanja vredno, saj je postal denar tudi v USA zelo pereče vprašanje in so minili časi, ko si za vsako pustolovsko podjetje povsodi z lahkoto dobil ček za 50.000 dolarjev.

No, Byrd je mož, ki si tudi s 60-letnim polarnim kuterjem lahko kaj upa. »Baer« — tako je ladji ime — vozi s seboj še Fordovo letalo, oprem-

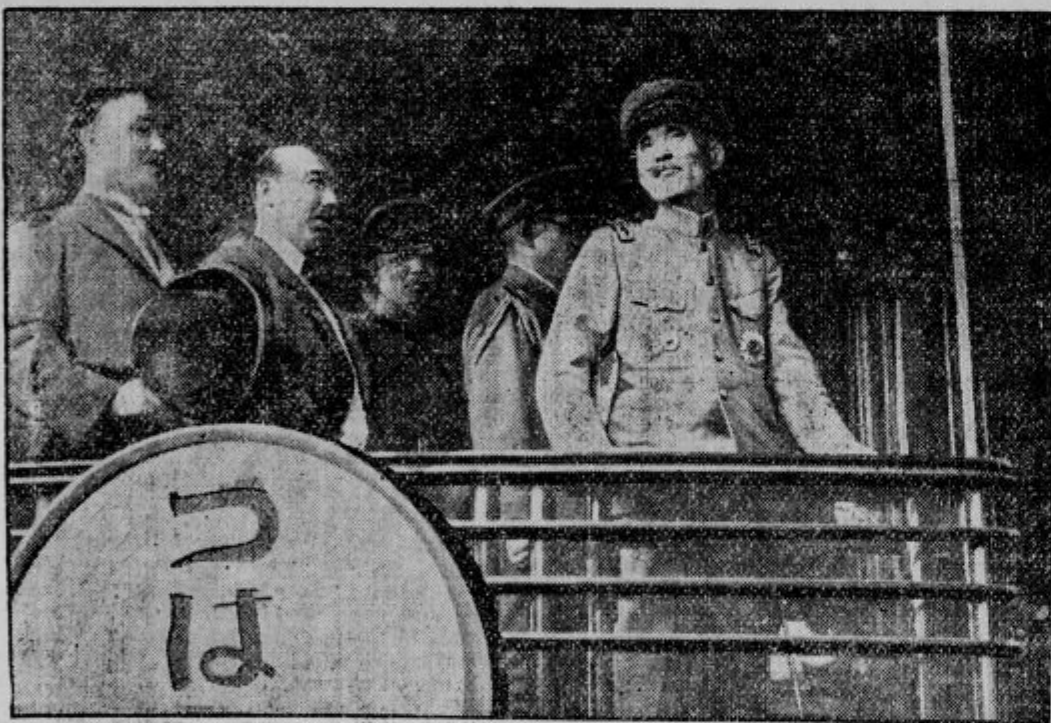
ljeno s plavalnimi in drsalnimi smučkami, 160 polarnih psov, več skladišč živila in pa par pogumnih mladcev, ki se ne boje ne hudiča ne birča.

In kaj neki bi se moglo Byrdu hudega pripetiti, ko je sami sreči zapisan in se je sreča trdovratno držala vse doslej tudi »Baer«. Njegov letopis beleži nič manj ko sto in še več junaštev, ki jih je bil izvršil v teku svojih 60 let: reševal je človeška življenja in dragocene tovore. Tako da Byrd ne bo »Baer« in »Baer« ne Byrdu delal sramote.

Kakor Riiser Larsen tako tudi Byrd vzpostavlja čast polarnih psov. S sanmi se bo vozil po obali in s psi jo bo mahnjal v notranjost. Tako se bo skušal pretočiti od Rossovega do Wedellovega morja. Na vsak način pa hoče rešiti uganko: ali je južni arktik ena sama celina ali pa se nahaja med Luitpoldovo in Byrdovo deželo morski preliv, kakor to domnevajo. In ta domneva ne zanima samo znanstvenikov, marveč utegne biti nekega dne tudi važno gospodarsko dejstvo. Saj trdijo, da se skrivajo na južnem tečaju bogati naravni zakladi. Danes leto in dan bo urejevala uspehe teh ekspedicij strokovna znanost in — diplomacija tistih dežela, ki si prisvajajo južnopolarne pokrajine.

Angelski ministrski predsednik MacDonald (levo) častita italij. avtomobilskemu dirkaču Nuvolariju, ki je zmagal na mednarodnih tekmah za ulstersko trofejo.

Pravi kralj Mandžurije: General Hisikari, novoimenovani japonski gener. guverner Mandžurije. Nemara bo javnost malo zvedela o njegovem delu, a v resnici sta mandžurska vlada in cesar Puyi samo vojno orodje v njegovih rokah. Na sliki ga vidimo pred odhodom iz Tokija.

Če potuje radij

Te dni so iz Jahimova poslali medicinskemu inštitutu v Londonu dva grama radija. Pošiljatev so odpravili z železnico. Neznatno mrvice radija so tako zavarovali s svinčnimi ploščami, da je zaboj tehtal 596 kg. Radij so zavarovali za čas prevoza za štiri milijone Kč.

Zvezdarna na kolesih: Neki Američan, ki se za razvedrilo peča z astronomijo, si je dal svoj avtomobil izpremeniti v zvezdarno in more vsak čas pohiteti na ugodna mesta, da opazuje nebesne prikazni.

Sanatorij za nespečne

Nemški zdravnik dr. Breuninger je ustanovil letos v Stuttgartu poseben sanatorij za bolnike, ki jih muči nespečnost. Njegov sanatorij posluje samo ponoči. Podnevi gredo pacienti te »nočne klinike« po svojem vsakdanjem delu in živijo svoje normalno življenje.

Človek, ki je zgrbil spanec, gre zvečer v omenjeni sanatorij. Tu ga sprejme službujoči zdravnik, kateremu zaupa svoje križe in težave. Zdravnik mu odkaže posebno sobo. Zidovi sobe so prepleteni z različnimi živobarvnimi akvareli, ki predstavljajo rastline ali fantastično oblikovano listje. Zdravnik poskrbi tudi za primerno čtivo. Kot uspavalno sredstvo so se baje posebno dobro obnesla moderna filozofska dela. Ko se je pacient umiril, se pojavi zdravnik ponovno v sobi, ugasne luč in zmasira bolniku hrbet in čelo ter počaka, da leta zaspi. To se zgodi v njegovi prisotnosti večinoma hitro.

Tako najde bolnik zopet zdravo normalno spanje. Po nekaj »poizkusnih nočeh« ga pošljejo domov. Ako se spanje ne izboljša, mora zopet nazaj. Z zdravljenjem nadaljujejo, dokler ni dosežen boljši rezultat.

Krvava jama

Tako se imenuje podzemeljska votlina v pokrajini Gracías v srednjeameriški državi Honduras. S stropa votline kaplja tekočina, ki je podobna krvi. Voda, ki se izteka v bližnjo reko, je rdeča. Večkrat je opaziti — in to imajo domačini za slabo znamenje — kako obletavajo votlino jastrebi in druge ptice roparice ter pijejo vodo, ki ima barvo in okus krvi. Razumljivo je, da daje ta naravni pojav veliko opravka vroči domišljiji domačinov, tembolj, ker ga tudi znanost doslej ni mogla pojasniti.

Tekme akademskih svetovnih mojstrov v Turinu: glasniki v starinskih nošah naznanjajo začetek tekme.

Tudi ledeno peklo ga ni zmoglo

Na dan Marijinega Vnebovzeta letos se je prvič zgodilo, da je v pariški stolnici Notre Dame opravil slovesno službo božjo tuj nadpastir. In sicer je bil to nekdanji minski in mohilevski škof Boleslav Slokšan. Ta cerkveni knez ima za seboj mučeniško pot.

Zaupniki zloglasne Glavne politične uprave so bili aretirali škofa Sloškana dne 10. avg. 1927 v Minsku po hišni preiskavi, ki je ugotovila »veleizdajalsko delovanje«. Te »dokaz« je bil poprej vtihotapil zaupnik G. P. U. ko je bil po škofu prejet v ulogi navadnega prosilca. Škof je bil obsojen na deset let prisilnega dela in poslan poprej v Kemsko taborišče ob Belem morju, potem pa na »otok solz« Solovka. Moral je prestati vse grozote »ledenega pekla«. Dne 1. januarja leta 1930 so ga pomilostili, en teden pozneje zopet prišli in po štirih mesecih ječe izgnali v Jenisejsk v Vzhodni Sibiriji. Tu je moral zopet na prisilno delo v kazenskem taborišču. Šele 11. jan. 1933 se je škof vrnil v Moskvo. To se je zgodilo na posredovanje republike Latvije. Škof je namreč latiškega pokolenja. Boljševiki so ga bili pripravljeni zamenjati za več v Latviji zaprtih komunistov. A škof je pokazal občudovanja vredno neomajnost in ni maral zapustiti po sv. očetu zaupnega mu področja. Boljševiki so ga naposled poslali na Poljsko, ker je zbudil dogodek preveč ogorčenja v Evropi. Škof je bil sprejet v Rimu z izredno pozornostjo. Papežev osebni tajnik mu je prišel naproti. Prejel je tudi častni naslov spovednika sv. očeta. Zdal se nahaja škof v Parizu. Čeprav je izredno mnogo prestal, je šele 42 let star. Samo ta mladost oz. trdno zdravje ga je obvarovalo v Solovkih in Jenisejskem taborišču.

Gospodinja: »V tej sobi je preje stanoval slaven profesor, ki je preizkušal razstreliva.« Podnajemnik: »Aha, potem so te lise na stropu ostanki njegovih poizkusov?« Gospodinja: »Nak, — to so profesorjevi ostanki.«

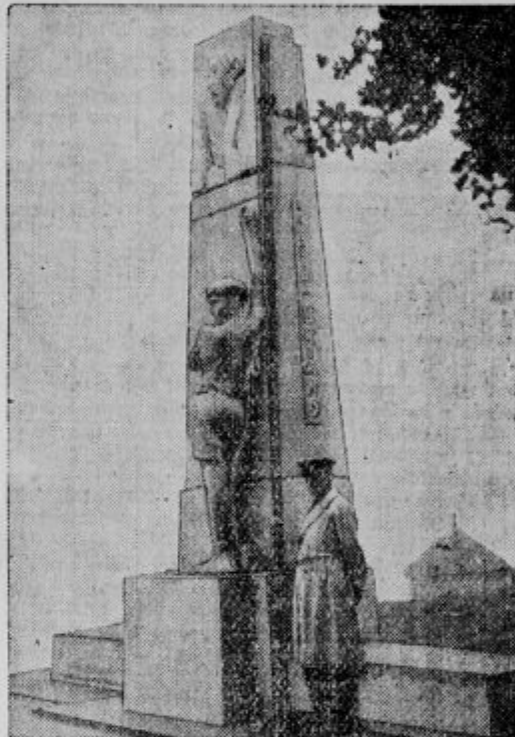
Gospa Burja odpušteni služkinji: »In potem se trdite, da ste služili samo v boljših hišah?« »Ne, milostljiva... tega zdaj ne trdim več!«

Zmagovalci na motociklističnih tekmah evropskih mojstrov, ki so se vršile v Saxtorpu pri Malmö na Švedskem. Od leve na desno: Anglež Simpson, zmagovalec v razredu do 350 cm, Šved Gunnar Kälen (do 500 cm) in Anglež Dodson (do 250 cm).

Umeten želodec

Angleški kemik Andrope se je pri raziskovanju prehranjevalne vrednote različnih živil poslužil izvirnega duhovitega načina. Zgnetel je v kemični posodi vse kisline, soli, drože in sl., ki razkrajajo hrano v želodcu. Pogrel je to mešanico do 37 stopinj, t. j. toplote našega drobovja, in nato opazoval v »kemičnem želodcu« presnavljanje različnih snovi. Na ta način je dobil dragocene izkušnje. Dokazal je pred vsem, da najprej prebavi želodec kljub nasprotnemu mnenju presno mleko. Pasterizirano, t. j. 60—70 stopinj pogreto mleko zaleže dosti manj, in zavrelo mleko je skoro brez koristi (?). Pogrevanje — kakor je dokazal Andrope — umori one naravne snovi (enzyme), ki se raztopijo v želodčnem soku. Če so odsotna, je prebavljanje znatno oteženo. Razen tega nastanejo v zavretem mleku trde, roženini slične snovi, ki jih želodec sploh ne more prebaviti.

Briandov spomenik v Bretagne-i. — Pokojni francoski zunanji minister Briand je veliko let prebil svoj vsakoletni dopust v kraju Trebeurden v Bretagne-i. Tu so mu zdaj odkrili spomenik. Ob odkritju je govoril tudi sedanji francoski zunanji minister Paul Boncour, ki je slavil lokarnski pakt kot Briandovo največje delo za svetovni mir.

Premoga porabimo vedno manj

Svetovna produkcija premoga je znašala leta 1932 komaj 1,11 milijarde ton, dočim smo ga porabili 1.931 1,25 in 1.1929 pa 1,55 milijarde ton. To leto je dosegla svetovna produkcija svoj višek in je bil konzum tedaj največji. Po 1.1929 je začela produkcija premoga padati in dosega danes komaj ono stopnjo, kakor v letu 1905. Ta proces traja še dalje in je brezdvomno v zvezi z manjšo porabo tega gorilnega sredstva.

Vajeniški dom v Kersnikovi ulici

Ob obletnici blagoslovitve temeljnih zidov.

Vzgojno in socialno vprašanje vajeniškega naraščanja ni novo ne pri nas ne v velikem svetu. V starih patriarhalnih celovskih časih je bilo pač na splošno idealno urejeno, a pozneje je bil vajenec vedno bolj prepričan samemu sebi, kar je imelo za posledico, da je nešteto mladih življenj se uničilo ali vsaj zaslilo na pota, ki mladih fantov nikdar niso privela do cilja, ki bi jih zadovoljil in osrečil ter bil obenem v korist družbi, domovini, narodu. Ko so v našem stoletju nezdružene razmere med vajeniškim naraščanjem naravnost kričale, da bi se jim posvetila pozornost in skrb, so se vendarle povsod zganili ne samo posamezniki, temveč tudi oblasti ter skušali z različnimi ukrepi in ustanovami pomagati, da bi se rešilo eno najtežjih vprašanj.

Vprašanja — koliko jih je in kako pereča, pa da bi danes spet načenjali vzgojno in socialno vprašanje vajeniškega naraščanja! Tak vzklil pač vzbudijo te vrste, a nič ne dē. Zdravje naroda, zdravje njegovega naraščanja je prvo in tudi v še tako hudih časih ne smemo držati križem rok in čakati, da se bo že samo polagoma uredilo in rešilo!

Pred letom dni so v Kersnikovi ulici blagoslovili temeljne zidove Vajeniškega doma. Prezvišeni knezoškof dr. G. Rožman in drugi govorniki so tedaj pokažali, kakšnega pomena bo novi dom za našo vajeniško mladino, in iz njihovih izjavanj smo izvedeli, da je mladinsko skrbstvo, skrbstvo za vajence, pri nas Slovenceh — zlasti v Ljubljani — staro že dobrih sto let. Prve temelje mu je položil profesor in znani jezikoslovec Franc Metelko (1789—1860), ki je štirideset let zbiral okoli sebe vajence, jih učil in vzgajal ter jih s prav očetovsko ljubeznijo tudi gnotno podpiral in oskrboval. S svojimi prihranki in še s prispevki raznih dobrotnikov, zlasti ljubljanskega trgovca Mihaela Dežmana, je nabral toliko, da je doletel v svoji oporoki ustanovo, ki naj bi jo uporabili za — vajence, katerim naj bi sežidali dom, kjer bi se vzgajali in oskrbovali. Že v Metelkovem času, zlasti pa po njegovi smrti, je prevzelo skrb za vajence Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov (1855) in v njegovih prostorih se je 1896 ustanovilo društvo za vajence, iz katerega je izšlo 1908 Društvo za varstvo vajencev, ki si je postavilo poleg skrbstva in vzgoje vajeniškega naraščanja za nalogo, zgraditi Vajeniški dom. Z ustanovo Marije Svetinove in z Uradom za pospeševanje

obrti je pred vojno že vse uredilo, da bi se sežidal dom za 300 vajencev. Vojna je vse preprečila in omejeno število vajencev je moglo društvo vzdrževati v začasnem internatu v prostorih Rokodelskega doma. Po vojni se je zavzela za vajeniški naraščaj »Dobrodelnost« in tako smo videli lansko leto ob tem času, kako so se začeli dvigati temeljni zidovi po sijajnem načrtu mojstra prof. Plečnika in njegovega učenca inž. Suhadoleca.

Danes je od celotno zamišljene stavbe program enega leta domala že končan. Ko gleda človek to prelepo stavbo, se nehoti spomni bosed mojstra Plečnika: »Narediti ne smemo karsane, ampak dom, domačo hišo, ki bo vlekla fanta z dela domov. Fant se mora počutiti doma ko v domači hiši, kakor pri peči, kakor pri materi! Vajenci, ki hodijo ogledovat svoj Dom, že komaj čakajo kdaj se bodo odprla vrata, da jih vzprejme pod svojo streho, kjer se bodo s še večjim veseljem, s še večjo vneto poprijeli svojega poklica in se vsestransko izpopolnjevali in vzgajali.

Kar je moglo doslej napraviti Društvo za varstvo vajencev: skrbelo je za rešitev zanemarljive, zlasti osirotele mladine, skrbelo za njeno vzgojo, ji pripomoglo, da se je učila kake obrti, skrbelo za njeno nameščenje (70 do 80 fantov je povprečno vsako leto prišlo po njegovem posredovanju do stalnega poklica!) — vse to bo moglo poslej v Vajeniškem domu vršiti v vse večjem obsegu in vse bolj smoterno ter gotovo tudi z vse večjim uspehom. Pomen in korist Vajeniškega doma nista emejena samo na Ljubljano. Služil bo vsemu našemu narodu, saj bodo sprejemali vanj vajence iz vseh krajev naše ožje domovine. Kolikerkoli je zdaj nemogoče, da bi se prišli učiti v Ljubljano, kjer morejo pač največ pridobiti v poklicu, ki si ga izberejo, ko bo pa odprt Vajeniški dom, se premožnim omogoči učna doba v središču našega kulturnega in gospodarskega življenja. Da se bo pa moglo to čimprej zgoditi, je potreba, da se vsi zavedajo pomembnosti Vajeniškega doma ter tudi v teh časih stiske pomorejo, da bi mogla »Dobrodelnost« in Društvo za varstvo vajencev dovršiti celotno zamisel Vajeniškega doma v Kersnikovi ulici. Ko se bo ponosno dvigala celotna stavba, bomo mogli biti še zadovoljili in se postaviti pred svetom s stoletno vztrajnostjo in delu za vzgojo in socialno vprašanje vajeniškega naraščanja.

Nedeljska manifestacija in evhar. procesija, kakršne Trebnje in Dolenska sploh ni še videla, je napravila med ljudstvom globok utis. Da ponekod tudi boli, je razumljivo, saj si niso mogli misliti, da bi se ljudstvo na en sam klic — klic svojega duhovnika in to v takšnem vremenu v tako ogromnem številu zbralo okrog križa, katerega

velika tombola

nekateri tako sovražno, čeprav vedo, da brez njega ni odrešenja. V nas vseh pa je ena sama misel, ena sama želja: Vladaj Kristus Kralj!

Koledar

Petek, 8. septembra: Rojstvo Marije Device; Adrijan, mučenec; Korbinijan, škof.

Ostale vesti

— Kn.-šk. bogoslovje v Mariboru. »Oglasnik lavant. škofije« od 21. avgusta 1933 prinaša odredbo kn.-šk. ordinariata, da se od 2. oktobra 1933 ter naznanja obenem važna določila za sprejem v kn.-šk. bogoslovje v Mariboru, ki jih v naslednjem objavljamo: Abiturienti, ki želijo vstopiti v mariborsko bogoslovje, naj predložijo svoje prošnje po pristojnem kn.-šk. župnijskem uradu kn.-šk. lavantskemu ordinariatu v Mariboru najkasneje do dne 14. septembra 1933. Svoji prošnji naj priložijo: 1. Krstni list, 2. Izpričevalo o višjem tečajnem izpitu, 3. Domovnico, 4. Birmosko izpričevalo. Za sprejem v bogoslovje lahko prosijo absolventi humanističnih in realnih gimnazij, Abiturienti, ki nimajo izpita iz latinščine in gršine, morajo obiskovati v kn.-šk. Duhovniškem semenišču skozi štiri semestre grščino in latinščino in naposled iz teh jezikov kolokvirati. Kandidati, ki so zaprosili za sprejem v bogoslovje, se morajo dne 14. septembra 1933 predstaviti ravnatelstvu bogoslovja in zdravniškim zavoda, da se ugotovi njihovo zdravstveno stanje. Gojenci mariborskega dijaškega semenišča se lahko predstavijo ravnatelstvu bogoslovja in zdravniškim zavoda ali 14. septembra t. l. ali ob začetku šolskega leta 1933/34. Sicer pa naj prav tako kot drugi kandidati predložijo svoje prošnje do 14. septembra 1933 kn.-šk. ordinariatu. Gospodje bogoslovci se pri tej prilici opozarjajo, da si oskrbijo radi odmere solnine ozir. radi oprostitev od solnine potrebna potrdila (kolokvira) pristojnih davčnih uradov o višini direktnih davkov svojih staršev. Vpisnina ostane ista kot v minulem šolskem letu.

— Hudo zaprtje, katar debelega črevesa, napenjanje, motenja v želodcu, odvajanje krvi, lenivost jeter, zlato žilo, bolečine v kolku, odstrani naravna »Franz-Josef« grenčica — zjutraj in zvečer majhen kozarec. Zdravniki strokovnjaki izpričujejo, da »Franz-Josef« voda učinkuje brez bolečin celo pri dražljivosti črevesa.

— Umetnostno predavanje v Jakopičevem paviljonu. Opozarjamo na predavanje o smernicah slovenske umetnosti, ki se vrši v nedeljo, dne 10. septembra ob 11 dopoldne v Jakopičevem paviljonu. Predaval bo profesor umetnostne zgodovine gosp. dr. Franc Sijance. K predavanju ni posebne vstopnine. Ker bo predavanje zelo zanimivo, vabimo vse, da ne zamude ugodne prilike in se istega zanesljivo udeležijo.

— Aljažev klub v Ljubljani sporoča, da je zaključena služba božja 8. septembra o priliki žegnana ob 10 v Kamniški Bistrici. Na ostalih postojankah je bila služba božja zaključena zadnjo nedeljo.

— Trgovski tečaj. Starši, še je čas, da vpišete svojega otroka v enoletni trgovski tečaj STD, Maribor, Zrinjski trg 1-l. Praktičen trgovski pouk, nizka solnina.

Rdeči petelin

Grobelno, 7. sept.

Danes okrog pol 1 ponoči je izbruhnil v gospodarskem poslopiju posestnika in gostilničarja gosp. Lenasija na Grobelnem tik postaje požar. Obveščeni so bili takoj gasilci iz bližnjih krajev in je kot prvo prišlo na lice mesta Prostovoljno gasilno društvo iz St. Vida pri Grobelnem, pozneje so prišli tudi gasilci iz St. Jurja ob j. ž. in iz Celja. Zgorelo je vse, okrog 150 q sena, živino so rešili. Gasilec iz St. Vida, ki so bili kmalu na licu mesta se je treba v prvi vrsti zahvaliti, da so obvarovali pred požarom hišo in drvarnico, ki stoji 3 m od gospodarskega poslopija. Posestnik je bil zavarovan, pa škoda ni krita, ker poljski pridelki niso bili zavarovani. Poleg že omenjenega sena, so se nahajali

v poslopiju tudi drugi poljski pridelki in še celo od sosedov. Kakor se sumi, je bil požar podtaknjen.

St. Jošt na Kozjaku, 7. sept. 1933.

V noči od srede na četrtek je izbruhnil ob pol 10 zvečer v gospodarskem poslopiju župnišča ogenj. Požar je uničil vse gospodarsko poslopje z letošnjimi pridelki — zgorelo je okrog 20 voz sena in razno poljsko orodje. Rešili so samo živino. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen. Ljudje so z veliko požrtvovalnostjo pomagali pri gašenju in preprečili, da se ni vnelo tudi župnišče, ki je krito z deščicami in se nahaja tik gospodarskega poslopija. Škoda je precej velika. Gospodarsko poslopje je bilo sicer zavarovano toda ne dovolj.

— Oglasni oddelek »Slovenca« je cenjenim strankam na razpolago danes do 12 opoldne.

— Oglase za nedeljsko velesejmsko izdajo »Slovenca« prosimo najkasneje do jutri, v soboto opoldne. V podružnicah Maribor, Celje in drugod, naj se oddajo že tekom današnjega dne, ker bi sicer došli prepozno v Ljubljano.

— Glede odhoda romarskega vlaka k Mariji Bistrici se je vrnila v včerajšnjem »Slovencu« ne-ljuba pomena. Vlak odhaja iz Celja jutri v soboto ob 14.58 (2 min. pred 3 popoldne). Do 2 popoldne morajo biti vsi potniki na postaji.

— Črna prst pri Boh. Bistrici je lepa izletna točka spomladi in jeseni. Takega razgleda kakor se nudi obiskovalcu Črne prsti na mogočno Triglavsko pogorje je težko dobiti. Odkar pa je Črna prst zvezana z Ratitovcem po lepo nadelani in skrbno markirani poti je obisk Črne prsti še bolj zanimiv. V šestih od sedmih urah poti prispeš že v Krekovo koč na Ratitovcu. Od tu greš na Češnjico na avtobus v Škofjo Loko.

— Svetilka eksplozivna. V bolnišnico so pripeljali 24 letnega zid. pomoč. Avg. Celarja z Brezovice pri Ljubljani. Celar je doma prižgal svetilko, v kateri pa je eksplozivni bencin. Pri eksploziji je dobil Celar hude opekline na obrazu in rokah.

— Dorasajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne »Franz Joselove« grenčice, ki doseže radi tega, ker čisti kri, žlečode in čreva, pri dečkih in deklicah prav izdatne uspehe.

Kranj

Rekorden naval na gimnazijo. Iz leta v leto vedno bolj raste obisk kranjske gimnazije. Dogaja se, da se zadnja leta redno vpiše na zavod ca. 50 učencev in učenek več, kot jih je bilo prejšnje leto. Tako število neprestano raste in se dviga. — Tako se je letos vpisalo 380 fantov in 223 deklet, skupaj 603, to je približno 50 več kot lani. Posamezni razredi štejejo takole: I. 145 (90 fantov, in 55 deklet), 3 oddelki: 2 fantovska in 1 dekliški; II. 140 (75 f. 65 de.), 3 oddelki: 1 fantovski, 1 mešan in 1 dekliški; III. 115 (70 f., 45 d.), dotedanja 2 oddelka je bilo treba deliti v 2 fantovska in 1 dekliški; IV. 79 (46 f., 33 d.), 2 oddelka: 1 fantovski, 1 dekliški; V. 47 (41 f., 6 d.), po zakonu bi se moral tudi ta razred deliti, kar pa je radi pomanjkanja prostorov nemogoče; VI. 29 (23 f., 6 d.); VII. 20 (14 f., 6 d.); VIII. 28 (21 f., 7 d.). Končno število ulegne par zamudnikov še nekoliko zvišati. Za kranjsko gimnazijo pa je v vseh letih njenega obstoja letošnje število 603 najvišje in rekordno.

Prvi dobiček v gotovini

Din 10.000

Tombola. Ponovno opozarjamo, da so tablice v predprodaji v vseh trgovinah in gostilnah v Kranju. Cena tablic do vštete sobote 4 Din, v nedeljo stane tablica 5 Din. Kupite tablice pravočasno, ker je število omejeno.

Polovična vožnja na gasilsko tombolo je dovoljena. Vsak udeleženec naj kupi karto do Kranja v eno smer in je v Kranju ne sme oddati. Na podlagi te karte in potrdila, ki se bodo izdajala na kolodvoru in na glavnem trgu, bo imel vsak udeleženec vožnjo domov brezplačno.

Dev. Marija v Polju

Zvočni kino »Polje« začne sezono jutri na praznik s predvajanjem »Quo vadis«. Predstava ob 4 in 8. v soboto, 9. sept. ob 8 zvečer. Nedelja, 10. sept. ob 4 in 8. Sobota, 16. sept. ob 8, 17. sept. ob 4, 6, in 8 se predvaja »Rekruit Kačmarek«.

Tukajšnja mladinska Marijina kongregacija ima danes popoldne slovesnost, blagoslovitev zastave. Ob 2 popoldne cerkveni govor (č. g. dr. Pogacnik iz Ljubljane), nato blagoslovitev zastave, darovanje in nato slovesno litanije Matere božje. Vabijo se vsi verniki, da se te slovesnosti udeležijo. — Vseh učencev in učenk v srednje in meštanske šole bo pohajalo letos iz naše občine 75. Rekordno število.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 8. septembra: 9.00 Versko predavanje (dr. Guido Rant) 9.30 Potovanje po Evropi in tujski promet (prof. Šest) 10.00 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice 11.00 Radio orkester 12.00 Čas, poročila, plošče 15.30 Slovenska glasba, Radio orkester 16.30 Prenos z velesejma (tekma harmonikarjev: 20.00 Prenos »Prodane neveste« iz Bratislave 22.30 Čas, poročila.

Sobota, 9. sept. 12.15 Plošče — 12.45 Poročila — 13.00 Čas, plošče — 19.00 Radio orkester — 20.00 Pregled zunanjih političnih dogodkov (dr. Jug) — 20.30 Pevski koncert g. Pavla Grbe — 21.15 Čas in poročila — 21.30 Prenos z velesejma — 22.30 Plošče.

Drugi programi

Sobota, 9. septembra:

Belgrad: 16.45 Koncert pihalnega orkestra — 20.00 Klavirski koncert — 20.30 Vokalni koncert. — Zagreb: 20.30 Radio orkester. — Dunaj: 19.25 Vokalni koncert. — Budimpešta: 20.10 Ciganski primas, opereta, Kalman. — Leipzig: 16.00 Orkestralni koncert — 20.00 Gega Galateja, kom. opera, Suppe. — Langenberg: 20.05 Schubert: Simfonija h-mol — 20.30 Rensko zlato, kantata za zbor. — London: 20.00 Koncert simfoničnega orkestra in salistov. — Milan: 20.45 Simfonični koncert. —

V nedeljo 10. IX.

† Župnik Alojzij Perz

Stari trg pri Kočevju, 7. sept.

V Starem trgu pri Kočevju je umrl župnik Alojzij Perz. Pokojni je bil rojen 26. aprila 1880 v stari cerkvi. V mašnika je bil posvečen 14. julija 1904. Pogreb bo v soboto, 9. septembra ob pol 11. dopoldne.

Vetna luč naj mu svetli!

Romanje v Rim

Skupno romanje vernikov ljubljanske in lavantinske škofije v Rim bo od 28. septembra do 4. oktobra. Romarji se peljejo iz Ljubljane in iz Maribora z rednim brzim vlakom ob 14.10, oziroma ob 17.11 in pridejo v Florenco naslednji dan zjutraj. Popoldne bodo nadaljevali pot in bodo prišli v Rim 29. septembra ob 18.10. V Rimu bodo ostali 30. septembra, 1., 2. in 3. oktobra. Ogledali si bodo cerkev sv. Petra in Vatikan ter vatikanske muzeje in zbirke. Obiskali bodo štiri poglobitvene rimske cerkve, dalje grob sv. Cirila, Kalikstove katakombe in stare rimske spomenike. Sprejeti bodo pri sv. očetu v avdienco. Iz Rima bodo odšli 3. oktobra zjutraj in bodo prispeli v sredo 4. oktobra v Benetke, kjer si bodo ogledali beneške zanimivosti. Isti dan zvečer se vrnejo domov.

Vsi izdatki, to je III. razred brzovala od državne meje v Rim in nazaj do državne meje, hrana, stanovanje, avtobusi in vstopnina znašajo 1400 Din, za II. razred brzovala 1700 Din. Vsak romar si mora preskrbeti veljaven potni list za Italijo, vizum preskrbi Romarski odsek Katoliške akcije v Ljubljani. Izletnikom bo dana prilika, da si bodo lahko ogledali tudi Neapelj za malenkostno naplatico. Podroben program dobijo priglasi v kratkem v roke. Priglasi se bodo zaključili v nedeljo, dne 10. septembra.

K veličastni evharistični slovesnosti v Trebnjem

Trebnje, 6. sept.

O veličastni Evharistični proslavi v Trebnjem 8. septembra je že »Poned. Slovenec« obširno poročal. Vendar moramo dodati par misli in jih še posebno poudariti: Odločnost in požrtvovalnost naših ljudi.

Kdor je opazoval v nedeljo vso to ogromno, nad osem tisoč glav broječo množico iz ene same dekanije, ki je v dežju in blatu prišla na Evharistično proslavo, bo moral, četudi nerad, priznati, da še živi med nami rod kot granit trden, ki si ni in ne bo pustil, pa naj pride kar in od kogarkoli, odtrgati od tega, kar nas je učila mati in so se očetje in pradedje naši morali bojevati: »Za križ častni in svobodno zlato«.

Brez vsake časopisne reklame, brez pritiska in brez vznosnih olajšav — samo na poziv duhovnika, se je ljudstvo odzvalo njegovemu klicu in kot cela vojska prihitelo, da počasti evharističnega Kristusa.

Nepopisen in gotovo nepozaben bo ostal spomin, kdor je videl in gledal naše ceste, ki so bile v nedeljo podobne ogromni premikajoči se vojski. Okrašenih voz, večina lojtrnic in kolesjev ter koles, kar ni hotelo biti konca. Ne bomo rekli preveč, če trdimo, da je ta dan pridrdralo v Trebnje gotovo nad 800 voz. Samo na Mirni so do osmih zjutraj našli iz St. Ruperta (St. Ruperčani so imeli samo lojtrnic 38), St. Janža, Tržišča, Trebelnega in Mokronoga nad 100 voz. Župnije in vasi so kar tekmovalle med seboj, katera bo na kongresu častnejše zastopana. In priznati moramo, da so se vse nad vse pričakovane dobro postavile. Posebno šentruperčani, ti so menda, kakor se je videlo pri popoldanski procesiji, kar celo fero v Trebnje pripeljali; nikjer ne marajo biti — zadnji. — Čast njim!

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; izenitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Stanovanja

ISCEJO:

Dve mirni gospodini iščeta eno ali dvosobno stanovanje s kuhinjo v bližini Kongresnega trga. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 10494. (c)

ODDAJO:

Stanovanje eno- ali dvosobno se odda. Poizve se: Sitar Fr., Stožice 136. (c)

Dvosobno stanovanje veliko, prenovljeno, oddam takoj ali oktobra mirni družini za 320 Din blizu udamskega tramvaja. Predovičeva ulica št. 11. (c)

Kletno stanovanje suho, oddam mali družini. Podmilščakova 37 a, za Bežigradom. (c)

Odda se stanovanje soba in kuhinja, z vso uporabo, na željo tudi cela hiša z vrtom. Brod št. 29, p. St. Vid nad Ljubljano. Več se izve: Vižmarje 25. (c)

Enosobno stanovanje takoj oddam. Rožna dolina cesta XXI-17. (Bizjan.) (c)

Stanovanje sobe, kuhinje in pritliklin se takoj odda majhni družini. Rožna dolina, cesta II. št. 9. — Istotam se odda tudi opremljena soba. Sprejmejo se tudi dijaki. (c)

Stanovanje suho, I. nadst. soba, kabinet (parket), kuhinja, ostale pritlikline — takoj oddam. — Vodovodna 48. (c)

Stanovanje komfortno, dvo- in pet-sobno, z vrtom, takoj oddam. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 10540. (c)

Mesečno sobo s posebnim vvhodom, razgled na cesto, oddam z eno ali dvema posteljami solidnemu gospodu. — Aleksandrova 7-ll., levo. (c)

Mala sobica se odda. Sv. Petra c. 52. (c)

Opremljeno sobo v Fagnerjevi ulici 15-1. oddam takoj stalni gospodini ali stalnemu solidnemu gospodu. (c)

Vnajem

Trgovski lokal na deželi se takoj odda. Naslov: Jožef Jagodič — Visoko nad Kranjem. (n)

Pisarniške sobe dve ali tri, pripravne tudi za zdravnik, se oddajo na Resljevi cesti 5/l. (c)

Novozidana hiša naprodaj. Stanko Vrazova 13, Pobrežje, Maribor. (c)

Trgovski lokal dobro vpeljan, se da v najem v Trebnjem, zraven farne cerkve. — Pojasnila daje Mici Novak, Trebnje št. 17, Dolenjsko. (n)

Poizvedbe

Izgubila se je 6. t. m. v parku Tivoli zlata zapustnica. Pošten najditelj se prosi, da se obrne na naslov v upr. »Slov.« pod št. 10523. (o)

Razno

Sedemletno deklico dam zakoncem za svojo. Pismene ponudbe pod »Nesrečna mati« št. 10471 upravi »Slovenca« Maribor. (r)

Vinotoč Lochert-Bojanc, Meljski hrib 19, Maribor — je zopet otvoren. (o)

Auto-motor

Avtomobile in motocikle svetovnih znamk, najnovejše modele, nove, pa tudi rabljene — kupite lahko proti hranilnim knjižicam pri avtoverdi Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11. (f)

Pouk

Profesor glasbe poučuje klavir. Informacije: trgovina muzikalij: Modic, Kopitarjeva ulica. (c)

Pouk v klavirju prvovrsten, dajem po zmerni ceni. Grem tudi na dom. — Pšelinikova, Gosposka ulica št. 4. (u)

Pija Menardi diplomirana učiteljica klavirja sprejme učenca. — Prijave dnevno od 11 do 14 in od 18 do 20. Trubarjeva ul. 2-l, pri mostu sv. Jakoba. (u)

Diplomirana učiteljica angleščine in nemščine sprejme učenca. Pouk posamezen ali v tečajih. Prijave od 11 do 14 in od 18 do 20. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 10440. (u)

Šolske potrebščine kakor tudi vsa ročna dela po brezkonkurenčnih cenah. — LUNA, MARIBOR, Aleksandrova 19. (b)

Trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu, Ljubljana, Pražakova 8-ll. — Vpisovanje dnevno od 9 do 12 in od 15 do 18. (u)

Klavirski pouk daje gospa po zmerni ceni. Ljubljana VII, Podjunska 23. (u)

Francoščino in klavir poučuje A. Potočnik — strokovna učiteljica, Wolfsova ulica 10/ll. Prijave dnevno med 10—5. (u)

Klavir poučuje Roeger Rija, diplomirana učiteljica glasbe. Gradišče 8a-l, Za dramskim gledališčem. Prijave dnevno od 14. od 16. ure. (u)

Tečaj nemščine v Delavski zbornici se prične jutri. Za odrasle zvečer, za mladino popoldne. Tedensko 2 uri, mesečno 40 Din. Pripravljalni tečaj za otroke. Informacije dnevno pred poukom ob pol 7. ali ob pol 8. uri zvečer (iz glavne veže na desno) ali ob 2. uri popoldne (nasproti knjižnici). (u)

Instruirala bi za stanovanje v katoliški družini. Ponudbe pod šifro »Revna« na upr. »Slovenca«, štev. 10338. (u)

Legatov enoletni trgovski tečaj Maribor. Začetek 9. septembra. Vpisovanje in program v Slovenski ulici št. 7. (u)

Šoferska šola I. Gabersčik, bivši komisar za šoferske izpite, Slomškova ulica. Garaža Stupica. (c)

Dijaki

2 dijaka sprejem v vso oskrbo po zmerni ceni. Gosposka ulica 10-l, levo. (D)

Dijaka prvošolca z dežele sprejem v vso oskrbo. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 10492. D

Dve dijakini sprejem na stanovanje in hrano. Pomoč pri učenju. Mešič, Tyrševa 31, dvorišče. (D)

Tretješolcu dam hrano in stanovanje poleg že 2 tretješolcev za 300 Din. Zupan, Cesta na Brdo 4, poleg poslednje postaje tramvaja Vič. (D)

Dijakinji sprejem v vso oskrbo. Maribor, Cvetlična 21-l. (f)

Aktivke, šolske torbice, nogavice, rokavice, kravate, perilo, domače čevlje i. t. d. i. t. d. pri

F. M. SCHMITT

Ljubljana, Pred Škofijo 2

Šolski nahrbtniki komad 12, z zunanjim žepom 15 Din. — LUNA, MARIBOR, Aleksandrova št. 19.

Službe iščejo

500 do 1000 Din nagrade osebi, ki priporoči s strokovno poizvedbo in posredovanjem spretnemu, zanesljivemu trgovskemu pomočniku do nameščenja v trgovino z mešanim blagom (delikatosa), kjerkoli, tudi bi se v ostalih strokah udeleževal kot praktikant — proti popolni oskrbi. Ponudbe pod »Hvaležnostna nagrada od res treznega kolega« št. 10390 na upr. »Slovenca«. (a)

Kuharica vajena tudi gospodinjstva, išče službo v župnišču ali k manjši družini. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10534. (a)

1000 Din dam tistemu ki mi preskrbi primerno službo. Izučena sem v trgovini. Vešča blaginje, gospodinjstva, šivanja. — Grem tudi k otrokom ali v kako pisarno. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Znanje nemščine« št. 10518. (a)

1000 Din nagrade dam onemu, ki mi preskrbi kakršnokoli stalno službo, na pr. blaginje, inšpektorja, prodajalke v trafikah, inkasantje ali kaj sličnega. Sem dobre krščan. družine, imam meščansko šolo in trgovski tečaj. — Razpolagam s kavčico 10 tisoč Din v hranil. knjiž. Ponudbe pod šifro »Resna in zmožna št. 10533 na upravo »Slovenca«. (a)

Vajenci

Učenko sprejme v trgovino z mešanim blagom Martin Pleterški, Cerklje ob Krki. v

Učenka se sprejme. — Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10504. (v)

Vajenec za čevljarstvo obrt — se sprejme. — Prednost onemu, ki se je že učil in ki ima veselje do šivanja dela za gojzerje in smučarske čevlje. Ivan Vrbanc, čevljar, Trebnje. (v)

Vajenca proti primerni začetni plači sprejem. F. Bačnik, kamnoseštvo, Moste pri Ljubljani. (v)

Službodobe

Dobro izurjeno šiviljo sprejme na dom boljša rodbina. Le one, ki so popolnoma izveščane v izdelavi kostimov in plaščev, naj javijo svoj naslov z zahtevo plače na upravo »Slovenca« pod šifro »Šivilja« (b)

Starejša kuharica ob enem hišni, z dobrimi priporočili — se išče za Ljubljano v boljše gospodinjstvo, ugodno in trajno. — Pisma na upravo »Slovenca« pod »O. L.« št. 10030. (b)

Vzgojiteljico z znanjem nemščine in nekoliko šivanja sprejme takoj trgovska družina k štiriletni deklici. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Ljubljana« 10513. b

Šiviljo za pletenine, večšo likanjo — sprejme Rožkar, Lžanska cesta 34. (b)

Praktikantinja za pisarno sprejem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 10535. (b)

Šolski žemperi komad od 20 Din naprej. LUNA, MARIBOR, Aleksandrova 19.

Trg. pomočnik (-ca) kateri mora biti zmožen voditi samostojno trgovino — se sprejme s l. oktobrom v trgovino z mešanim blagom. Prezmemo zaloge 80—100.000 Din. — Kavčija 5—10 tisoč Din. Vse podrobnosti se izve pri Ciril Gašperin, Lesce pri Bledu. (b)

Trgovski pomočnik se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Reflektira se na dobro moč, večšo vseh panog, to je: železine, manufakture in specerije, dober prodajalec, rezanja šip. (Vešč tudi vodstva glavne zaloge tobaka — prednost). Ponudbe poslati z navedbo dosežanih službovanj kakor tudi zahtevek plače na naslov: Franjo Černe, veletrgovina, Rače. (b)

Brezplač. stanovanje podstrešno, oddam poročen ženi proti izvršitvi vseh hišnih del. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 10524. (b)

Dekle ki ima veselje do šivanja, strojnega pletenja — sprejem. Vse prosto in še nekaj plače. Ivanka Ulača, Celovška cesta 42, Ljubljana VII. (b)

Dekle poštna, ki bi znala šivati in malo gospodinjiti — sprejem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »A. K.« Kranj. (b)

Čevljarški pomočnik za mešana dela in ki je zmožen tudi finejših del in gojzerjev se sprejme proti celi oskrbi. Vizbanek Ivan, Trebnje. Istotam se sprejme tudi vajenec. (b)

Sprejem deklet ki zna šivati krojaška dela (v roke). Samo pismene ponudbe na Stefan Čenčič, krojač, Kranj, Glavni trg 100. (b)

Mlajša moška moč večša vseh pisarniških del se takoj sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor, pod »Samostojnost«. Pojgo: prepisi sprave z zahtevo plače. (b)

Vzgojiteljica ki poučuje francoščino, angleščino in po možnosti tudi glasovir, — se sprejme k desetletni deklici. Naslov pove uprava »Slov.« Maribor, pod št. 979. (b)

Zasluzek

5000 Din mesečno lahko vsak zasluži! Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Sigurno« št. 10530. Priložite 3 Din. (z)

Denar

6000 Din posojila iščem za kratko dobo in proti sigurnem jamstvu in visokimi obrestmi. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Posojilo 155« štev. 10349. (d)

Halo

Prosimo. za pažnjo!

Prinašamo Vam najnovejšo izdelke največje evropske radio industrije: Philips Super Inductance, princip, ki je prišel s tem novim tipom do popolnega izraza in dosegel tisto zupanje, ki je bilo zaželeno.

NAŠE ODLIKE SO:

- Selektivnost
- Točna in čista reprodukcija
- Ravnanje samo z enim gumbom
- Pogodbene cene

Prospekte in informacije pošiljamo in dajemo na zahtevo brezplačno. Ogledate si aparate na vselejmi Ugodni plačilni pogoji.

H. SUTTNER

LJUBLJANA

Kupimo

Gabrova drva črn ali bel gaber, kupim takoj. Uran Franc, Ljubljana, Pražakova 8. (k)

Hlode

bukove in javorjeve, la, kupim. Ponudbe z navedbo dobavnih rokov, količin in cene franko vagon nakladalna postaja, na V. Braz, Ljubljana, poštni predal 90. (k)

Jajca

Stalnega dobavitelja štarskih jajc iščemo. Potrebno mesečno 8 do 10 zabojev. — Ponudbe pod »Jajca« na upravo »Slovenca« št. 10512. (r)

Železen štedilnik

kupim. Jože Jerke, Dunajska cesta 97. (k)

Posestva

Mlin in žago na vodni pogon, v prometnem kraju — kupim. Ponudbe s popisom obrata in zadnjo ceno na upravo »Slovenca« št. 10049. (p)

Novo vilo

v Ljubljani, petstanovanjsko, moderno urejeno, z velikim vrtom, prodam. — Naslov v upr. »Slov.« pod št. 10540. (p)

Dvostanovanj. hišica

z vrtom je naprodaj. Potrebno nekaj gotovine ostalo knjižice Jurčkova pol 67 (pri izvinski mitnici). (p)

Novozidano hišo

z gospodarskim postopjem, četrt orala vrta — poceni prodam v bližini Maribora. — Dev. Mar. Brezje 44. (p)

Hiša

brez vrta, dvostanovanjska, z lokalom, ob prometni cesti ter v dobrem stanju, skoraj v centru Ljubljane — naprodaj za 240.000 Din. Prevzame se lahko skoraj pol hipotek, drugo izplačljivo v hranilnih knjižicah Ljubljanske, Kmetske, Ljudske, Banovinske ali česke. Prednost je nekaj gotovine. Resne ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Priložnost« št. 10451. (p)

Mizarji pozor!

Najcenejše vezane plošče jelšev, bukov, Okoume, Panel v velikosti 220/122 in 200/122 dobite po najnižjih cenah v tvorniškem skladišču Ljubljana, Dunajska 31

Spalno opravo

orehovo, vezano (šperano), prodaja Ignacij Vurnik, mizarstvo, Vižmarje 36, St. Vid nad Ljubljano. (l)

Cvetlični med

zdravilen, 10 kg 140 Din; 30 kg 360 Din. — Sveže slive, namizne, 3 Din kg košare 35 kg franko kupčeva postaja, razpošilja brzojavno G. Drechsler, Tuzla. (f)

Vrtni stole

zložljive, prodaj: Tribuč, Glinca, Tržaška 6, telefon št. 2605. (l)

Pozor gospodinje!

Predno se odločite za nakup tekočega voščila za parkete, pohištvo, linolej itd., vas vabimo, da preizkusite našo prvovrstno verolin tekočo pasto, ki vam jo nudimo po znižani ceni 30 Din, s pripadajočim razpršilec za 34 Din — in prepričali se boste o nenadomestljivi kvalitete našega proizvoda. — Stane Derganc, d. z o. z., Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 2 in Pred Škofijo št. 20. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri oauogodne in naiceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

„Weckovih“ kozarčih

vkuhan fižol in sadje se trajno ohrani. Kupujte jih pri Jos. Jagodič, Celje - Glavni trg 14 Ceniki zastonj!

Otroški vozički

trickli, igralni vozički, lepi modeli, so naprodaj. Nizke cene. M. Tomšič, Sv. Petra cesta 52. (t)

Predpasnike (halje)

črne, za šolo, dobite že od 35 Din naprej. Velika izbira vseh velikosti. — Tomšič, Sv. Petra c. 38. l

Prostovoljna dražba

starin in umetnin: pone-deljek 11. septembra 1933 na Glincah, Tržaška 6 (hiša Tribuč), dopoldne od 9—12, popoldne od 15—18, event. nadaljevanje v torek. — Različno starinsko pohištvo, ogle-dala, ure, lestenci, vaze, porcelan, steklenina, jedilno orodje, preproge, zastori itd. — Originali starih in modernih mojstrov (Potočnik, Götzl, Karinger, Kühn, Egartner, Tratnik, Klemenčič, Gaspari, Zmitke, Maleš, Jakl itd.). — Knjižice: slovenske, nemške itd. Pianino Lauberger & Gloss. — Dr. Krevl Josip, javni notar. (f)

Moderno pohištvo

spalnice in jedilnice iz orehove korenine — naj si ogledajo obiskovalci vselejma. Paviljon F. — Jos. Andlovic. (f)

Jabolka in hruške

že na zalogi pri Gospodarski zvezi. (f)

Otroški voziček

globok, zelo dobro ohranjen, prodam. Strelška 24-ll. desno. (l)

Vozovi

dvovpredni, dire, kasor-ni, in 1 lojterski parizar ceno naprodaj. Kolo-dvorska 25, Ljubljana. l

Čajno maslo

prvovrstno, iz pasterizirane smetane, razpošilja franko po 23 Din kg, v bloku po 24 Din kg, pakovano na malo mlekarstvo Tibaut, Kraplje, p. Ljutomer. (l)

Opeko

vseh vrst, v vsaki množini — nudi najceneje: Opekarna Jerko, Črnuče.

Obrt

Pšenično moko

najboljših mlinov nudi najceneje veletrgovina 211a in mliarskih izdelkov A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

Osrednja vi-narska zadruga

za Jugoslavijo v Ljubljani ima svojo

založno klet

na Celovski c. št. 81 Dobro blago - cene nizke!

Za preobleko zot

foteljev i. t. d. nailaže kupite blago iz krasne zaloge po konkurenčnih cenah pri R. SEVER Marijin trg št. 2. (f) Zaveze, odeje, perje, puh.

ERJAVEC FRANC

trgovina usnja in čevljarških potrebščin
Ljubljana, Stari trg 18

Velika izbira:

Spodnjega usnja, kruponov,
pitlingov, teletine,

boksa, dulboksa, ševroa, šolekih
in damskih torbic, pasov, nogo-
metnih žog, aktovk, i.t.d.

Vse blago je
iz najboljših
tovarn

ZAHTEVAJTE POVSOD PLETENINE „EF-KO“

PAVILJON „G“

ŽIDOVSKA 5

PLETILNA INDUSTRIJA
MODNA KONFEKCIJA PLETENIN

F. KOŠ, LJUBLJANA

VELIKA ZALOGA VSAKOVRSNIH PLETENIN
KOLEKCIJA ELEGANTNIH MODNIH NOVOSTI
APARTNI KROJI — OKUSNI BARVNI DESENI

EN GROS

EN DETAIL

SOLIDNE CENE

ODLIČNE KAKOVOSTI

Zalostnega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem tužno vest, da je danes v 73. letu starosti, previden
s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal naš dobri soprog,
oče, stari oče, stric, gospod

Jakob Blaž

bivši posestnik v Tomačevem

Pogreb blagopokojnika bo v petek, dne 8. t. m. ob 4 po-
poldne iz hiše žalosti na pokopališče k Sv. Križu.
Tomačevo, dne 6. septembra 1933.

Zalujoča rodbina Blaž in ostalo sorodstvo.

Priporočamo Vam

naiboljše šivalne stroje
in kolesa

Adler - GRITZNER

Švicarski
pletilni
stroji
DUBIED

Zaloga v Kranju:
Trgovina Levičnik

edino le pri tvrdki

Jos. Petelinc, Ljubljana

Telef. št. 2913

za vodo.

Telef. št. 2913

Brezplačen pouk v vezenju. Večletna izkušnja.

Kavarniška oprema

jako dobro ohranjena, skoro nova, se takoj
proda. Eventuelno se odda kavarna na jako
prometnem mestu v Ljubljani.

Vila

v večjem mestu na Gorenjskem se prodaja. Po-
nudbe na upravo lista pod »Kavarna« št. 10514.

Zimske čevlje

iz velblodove dlake (Kamelhaarschuhe), v vseh vrstah z zadela-
nim šivom, dobite po ugodnih cenah. Solidna izdelava.

Karl Dobrin, Tržič. Gorenjsko

"Riviera"

odlikovano terpentinsvo milo
izdelano na bazi čistega
olivnega olja

hrani Vaše perilo!

Poskusite!

Prepričajte se!

Na Ljubljani-kem jesenskem velesejmu v paviljonu „F“ je razstavila svoje izdelke

tvrdka **J. Knific, tovarna za žimo**
Stražišče pri Kranju.

Kdor si želi nabaviti spredeno žimo, naj se obrne na omenjeno tvrdko
katera jamči za točno in solidno postrežbo.

Inserirajte v „Slovincu“!

ZAHVALA

Za vse mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja, ki sem jih
prejela ob smrti mojega prerano umrlega soproga, predobrega
strica in brata, gospoda

IVANA ERLAH

posestnika in bivšega čevljarškega mojstra
na Bistrici pri Tržiču

se tem potom najiskrenejše zahvaljujem. Prav posebno zahvalo
pa izrekam č. g. Antonu Vovku, župniku iz Tržiča, za njegove
tolažilne obiske, č. dr. Pavlu Pancetu, zdravniku v Tržiču, za
požrtvovalno zdravljenje, ge. Ani Zibertovi in njenemu soprogu
iz Ljubljane za izkazano pomoč v bolezni, vsem številnim daro-
valcem vencev in cvetja, prijateljem pevcem za v srce segajoče
žalostinke, vsem, ki so ga v bolezni tolažili in vsem, ki so ga
na njegovi zadnji poti spremili, z željo, da mu ohranijo naj-
lepši spomin.

Bistrica pri Tržiču, dne 5. septembra 1933.

Marija Erlih roj. Kokalj,
soproga
in ostalo sorodstvo.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš nadvse ljubljani stric gospod

Edvard Regnard

trgovski zastopnik

danes predpoldne po dolgotrajni mukopolni bolezni, previden s tolažili svete
vere, mirno umrl.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 9. septembra 1933
ob 4 uri popoldne iz hiše žalosti, Ulica Stare pravde št. 3 na pokopališče
k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 7. septembra 1933.

Zalujoči ostali.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

»Niti niste videli, da bi ga oropali?«

»Niso ga oropali, prisegam.«

»In Rory O'More je tudi šel z njim, pravite?«

»Je.«

»Ali je bil Rory O'More od vaše tolpe?«

»Oh,« je bolešno kriknila Mary, »ne, ne, dostojan-
stveni.«

Salomon je popisal okoliščine Rorijevega nesrečnega
doživljanja v Follski dolini, ko je rešil De Welskeina in
njegovo tolpo. Prvikrat v svojem življenju je bil pravi-
čen, ko je pripovedoval, kako je Rory hrabro branil
Scrubbsa, in kakšna usoda ga je potem zadela. Glede
svoje navzočnosti tam je pa pripovedoval dolgo reč brez
glave in repa, tako zapleteno in zavito, da sodnik ni
vedel, pri čem da je. Prav to pa je Salomon seveda hotel.
Končal je s tem, da je rekel, da je vsega kriv samo tisti
potepuh Regan, ki ga je zvabil v past s tem, da ga je
povabil, naj gre z njim v družbo.

Dasi je gospod Dixon dvomil v resnico Salomonovega
pripovedovanja, v kolikor je zadevalo njega samega, se
mu je to, kar je povedal o Roriju, zdelo skoraj verjetno.
Ker pa je toliko časa neka tajinstvenost zakrivala vso to
stvar in je bil njegov duh poln napačnih vtisov, je dvomil,
ali je Rory morilec ali umorjen. Treba je bilo bolj vero-
dostojne priče kakor je bil Salomon, da bi Rorija oprala
madeža, ki se ga je držal.

»In pravite, da je ta Shan kriv?«

»Da, gospod. Sedaj je v hribih s takimi potepuhi
kakršni je sam. Prisezem, da je vse res. Pokazal bom
vojakom pot tja, kjer so, in kjer jih lahko dobe kakor bi
pobral kamen.«

»Dobro, a ostati morate v zaporu, dokler ne dokažete,
kar ste prisegli.«

»Gotovo, dostojanstveni, zdaj, ko sem povedal vse to,
ne maram, da bi me videli zunaj; že zaradi varnosti bi
bil rajši v ječi.«

»Kadar se vrnete s hribov, se bo skrbelo za vas.«

»Bog vam povrni, dostojanstveni! Gotovo bi me ubili,
če bi me ujeli. A moja vest je lahka kakor že dolgo ne,
ker sem povedal resnico zaradi tiste črne sirovine Re-
gana.«

Gospod Dixon ni izgubljal časa. Pozval je krdelo
vojakov od bližnjega polka, da bi šli loviti upornike. Od-
delku je poveljeval bivši praporščak, sedanji stotnik Daw,
pri čigar polku jih je med vstajo mnogo padlo. Tako je
mladi človek napredoval. Poleg vojakov je šlo tudi nekaj
oboroženih prostovoljcev na konjih pod poveljstvom hrab-
rega stotnika Slinka, De Lacievega znanca, da bi jih
prestregli, če bi zajeti uporniki hoteli zbežati. In te
združene sile so korakale v gorsko sedlo pod odličnim
vodstvom »zacinjenega« Salomona.

XXXIX. poglavje.

Napad iz zasede. — Salomonova smrt.

Bil je eden od najbolj divjih prelazov v hribih, ki so
si ga uporniki izbrali za svojo trdnjavo. Tisti dan, ko je
vojaško krdelo korakalo proti njim, so se posvetovali dlje
kakor po navadi. Ker so imeli vse polno težav, so hoteli
preč iz svojega tedanjega skrivališča in se zakopati v
drugem gorovju, nekaj milj daleč. Navadno so se držali
po trije ali štirje skupaj, ker so se tako lažje skrivali.
Kadar so se hoteli sestati, so si to naznanjali po dome-

njenih znakih. Zaradi nameravane preselitve so se zbrali
v prelazu, kjer se je skrival Regan, za kar je Salomon
zvedel.

Ziveli so kakor preganjane živali in bili kar najbolj
oprezni. Tisti dan, ko se je večina posvetovala pod ska-
lami, vsemi zakopanimi v resje, so postavili straže po
točkah, s katerih se je videlo po sosednjih hribih in po
pokrajini spodaj. Straže naj bi jih opozorile, ako bi se
bližal sovražnik. Še pol ure niso zborovali, ko je že pri-
tekla straža in jim naznanila, da se menda bliža vojaštvo.
Na mah so bili na nogah in prišli za orožje, zakaj vsi so
bili oboroženi in čisto dobro založeni s smodnikom, ki so
jim ga preskrbovali prijatelji v nižavah in jim ga puščali
na domenjenih tajnih mestih.

Jack Flannerty, eden izmed junakov iz Follske do-
line, in Regan sta bila glavi med pregnanci. Zato sta
nemudoma šla tja, odkoder je prišla straža, da bi pre-
sodila položaj. Ko sta nekaj časa opazovala, sta vedela,
kdo je sovražnik in koliko ga je. Nato sta pustila stražo
še vedno na mestu in se vrnili k drugim, da bi jim spo-
ročila, kar sta videla, in da bi napravili načrt za svojo
oobrambo.

»Ali so prostovoljci ali pravi vojaki?« je vprašal
eden izmed vstašev.

»Pri moji duši, vojaki so, a ni jih čez dvajset.«

»Tedad jih ni več kakor nas.«

»Dobro,« je dejal Flannerty, »in kaj za to? Ali nam
morejo do živga v teh skalah, ki jih poznamo samo mi? To
bo za zanje več kakor hruške peči. Nič se ne bojte, če
jih ne bomo potolkli, jim bomo pa dali popra kakor smo
ga Britom. Hudič, če bo le eden od njih odnesel pete!«

»A Regan pravi, da je tudi konjenica.«

»In kaj, če je,« je odgovoril Flannerty, »čeprav bi
bila prava kavalerija, kaj nam more to gori? Pa ni; to
so samo prostovoljci, ki jih lahko potolčeš, če nimaš
drugega kakor golo palico.«